

Meer museum
meer bezoekers
meer synergie

**BEDRIJFSPLAN
MUSEUM VAN BOMMEL VAN DAM
18 AUGUSTUS 2014**

Inhoudsopgave

Lijst met afkortingen	3
Management summary	4
Aanleiding	5
Oorsprong Museum van Bommel van Dam	6
Interne analyse	7
Publiek	7
Collecties	9
Presentaties en onderzoek	11
Zakelijkere focus	11
Gebouw en omgeving	12
Externe analyse	13
SWOT	16
De sterktes	16
De zwaktes	16
De kansen	16
De bedreigingen	17
Confrontatie	18
Meer waard dan de som der delen	18
Samenwerking	18
Eén organisatie	18
Twee merken	21
Juridische aspect collecties	21
Synergie collecties	21
Efficiëntieslag	22
Strategie	23
Plannen en doelen	24
Transitiefase	24

Verzelfstandiging	25
Financiën	29
Bijlagen	32

Lijst met afkortingen

BMM	BernsMuseumManagement
GV	Gemeente Venlo
ICOM	International Council of Museums
LM	Limburgs Museum
Musip	Museum Inventarisatie Project
MVBVD	Museum van Bommel van Dam
(N)MV	(Nederlandse) Museumvereniging
PL	Provincie Limburg
RCE	Rijksdienst Cultureel Erfgoed
RVT	Raad van Toezicht

Management summary

Om een consistente toekomst te hebben dient Museum van Bommel van Dam een aantal wijzigingen door te voeren die zullen leiden tot fundamentele veranderingen. Daarbij moet gebruik worden gemaakt van de sterkten en de kansen en zullen de zwakke kanten drastisch verbeterd moeten worden zodat Museum van Bommel van Dam de bedreigingen het hoofd kan bieden. Dat kan Museum van Bommel van Dam niet alleen, daar is hulp van derden voor nodig. Hoofddoelstelling is om een beter museum te krijgen dat meer mensen betekenisvol in contact brengt met moderne kunst.

In de eerste plaats zal Museum van Bommel van Dam een integraal onderdeel moeten worden van het Limburgs Museum onder de noemer 'twee merken, één organisatie'. Door het museum te integreren in het Limburgs Museum worden kosten verlaagd en kunnen inkomsten stijgen, zowel bij het Limburgs Museum als bij Museum van Bommel van Dam en kan een beter geprofileerde en onderling afgestemde programmering plaatsvinden zodat onder andere aan de verplichtingen in de bruikleenovereenkomsten van de gemeente Venlo wordt voldaan.

Ten tweede zal Museum van Bommel van Dam in de transitiefase orde op zaken moet stellen, ten einde een aantrekkelijke samenwerkingspartner te zijn. Zo zal onder andere de collectieadministratie op een aanvaardbaar niveau moeten worden gebracht. Daartoe dient het collectieprofiel aangescherpt te worden conform de uitgangspunten zoals deze recent (2012, 2013 en nu) zijn verwoord. Maar dit dient in 2015 nog explicieter te gebeuren in een samenhangend collectieplan waarin verwervings- en afstotingsbeleid concreet wordt geformuleerd. Middels dit collectiebeleidsplan wordt de collectie vervolgens op een aanvaardbare orde gebracht. Dat zal op korte- en middellange termijn heel veel aandacht vragen. Ten derde dient een nieuwe huisvesting voor Museum van Bommel van Dam te worden geschapen. In optimale vorm is

dat een vleugel die Museum van Bommel van Dam verbindt bij de publieksvoorzieningen van het Limburgs Museum. Aldus ontstaat een stedenbouw-kundige versterking van de binnenstad van Venlo die garandeert dat het museumbezoek een forse stimulans krijgt, waardoor het nieuwe museale complex uitgroeit tot een van de betere museale attracties (meer publiek, meer aandacht, beter imago, goede presentaties) van Nederland en de Euregio.

Ten slotte dient het tentoonstellingsbeleid klantgerichter te worden. Daartoe worden voortaan jaarlijks drie tentoonstellingen georganiseerd:

a) één tentoonstelling (publiekstrekker) van een kunstenaar die er (inter)nationaal toe doet; b) één tentoonstelling die gelieerd is aan de collectie van Museum van Bommel van Dam; c) één tentoonstelling/evenement die een band heeft met de stad/regio.

Het tentoonstellingsbeleid moet aansluiten bij de profilering van Museum van Bommel van Dam als museum voor moderne kunst; in de programmering zal verbinding met het Limburgs Museum uitgangspunt zijn om middels professionele marketing en pr een optimaal bezoekersbereik te krijgen.

Dit alles kan alleen maar worden gerealiseerd als Museum van Bommel van Dam wordt verzelfstandigd en wordt ondergebracht in Stichting Museum van Bommel van Dam dat in bestuurlijk opzicht verbonden is met Stichting Limburgs Museum. Tevens dient het gemeentebestuur van Venlo te garanderen dat de exploitatie van Stichting Museum van Bommel van Dam voor onbepaalde tijd gewaarborgd blijft. Deze verbindende maatregelen garanderen dat Museum van Bommel van Dam (nieuwe stijl) in nauwe samenwerking met het Limburgs Museum een succes wordt: meer museum, meer bezoekers, meer synergie.

Aanleiding

Al enige tijd speelt binnen de gemeenteraad van Venlo, in relatie tot de kerntakendiscussie, de gedachte het gemeentelijk Museum van Bommel van Dam (MVBVD) te verzelfstandigen.

In 2012 heeft BernsMuseumManagement (BMM) in opdracht van de gemeente in een zogenaamd Informatiedocument een analyse van Museum van Bommel van Dam gemaakt.

De analyse maakte inzichtelijk dat het museum naast positieve punten ook veel zwakke punten kent, zowel inhoudelijk (collectieadministratie, programmering), publieksbereik (te weinig bezoekers), organisatorisch (weinig ondernemerschap, interngericht), huisvesting (groot onderhoud, depots onder de maat), als financieel (te weinig eigen inkomsten, te weinig kostenbewustzijn).

Dit document diende als basis voor de, op verzoek van de gemeente, door BMM uitgewerkte vier toekomstscenario's:

- 1 MVBVD blijft onderdeel van de gemeentelijk organisatie
- 2 Externe verzelfstandiging van MVBVD
- 3 Samenwerking met een partnermuseum
- 4 Beëindiging van de activiteiten van MVBVD en liquidatie

BernsMuseumManagement stelde in het eindrapport dat een combinatie van externe verzelfstandiging (scenario 2) en samenwerking met het Limburgs Museum (LM) (scenario 3) de beste oplossingsrichting voor MVBVD is. Maar dat gelet op de huidige situatie waarin MVBVD zich bevindt een tussenstap nodig is (scenario 5: transitiescenario). Deze transitiefase is volgens BMM nodig om orde op zaken te stellen op het gebied van collectieadministratie, huisvesting en bedrijfsvoering ten einde een aantrekkelijke samenwerkingspartner te zijn en verzelfstandiging mogelijk te maken.

Ten einde een goede invulling te kunnen geven aan deze transitiefase werd conform het raadsbesluit van 10 april 2013 aan BernsMuseumManagement gevraagd een Transitieplan op te stellen. De directie van het Limburgs Museum trad hierbij op als adviseur. Tijdens dit proces werd duidelijk dat er voor beide musea meer kansen bestonden bij een intensievere samenwerking, maar ook dat er bedreigingen waren, zoals de

grote achterstanden op het gebied van de collectieadministratie en de slechte huisvesting van Museum van Bommel van Dam. Het Transitieplan werd op 28 mei 2014 aan de gemeenteraad van Venlo voorgelegd. Het gemeentebestuur concludeerde dat bij verzelfstandiging van MVBVD een duidelijke rol van het Limburgs Museum noodzakelijk is.

De onderzoeken waren tot dusver steeds door of voor de gemeente Venlo uitgevoerd ten behoeve van ontwikkelingen van Museum van Bommel van Dam. Het werd echter steeds duidelijker dat voor de toekomst van MVBVD (intensieve) samenwerking met het Limburgs Museum noodzakelijk zou zijn. Voor de directie van het LM was het gewenst dat het Limburgs Museum in deze fase van het onderzoek het heft in belangrijke mate zelf in handen nam. Het LM heeft dan ook in samenspraak met de ambtelijke organisatie de mogelijkheden en noodzakelijke randvoorwaarden in kaart gebracht middels het schrijven van een bedrijfsplan voor een verzelfstandigd MVBVD in samenwerking met het LM. De belangrijkste stakeholders (provincie Limburg en Raad van Toezicht LM) van het Limburgs Museum zullen over de samenwerking en de marsroute daar naar toe nog een besluit moeten nemen. De gemeente Venlo kan middels dit plan een eerste stap zetten.

Oorsprong Museum van Bommel van Dam

Na de Tweede Wereldoorlog begonnen Maarten en Reina van Bommel-van Dam met het verzamelen van kunst. Maarten was bankier en kunstliefhebber en was samen met Reina in de gelegenheid om veel tijd, liefde en zorg te geven aan zijn verzamelingen. Na jaren van intensief verzamelen werd hun woning in Amsterdam te klein. Daarom besloot het echtpaar in 1969 om de collectie van ruim 1.045 schilderijen, tekeningen, prenten en beelden aan de gemeente Venlo te schenken. Voorwaarde bij de schenking was dat de verzameling in een museum werd ondergebracht met de naam 'gemeentelijk Museum van Bommel van Dam' en dat er een woonhuis naast het museum voor het echtpaar beschikbaar kwam, waarbij het echtpaar met een binnendeur ten alle tijden toegang tot het museum had.

In 1971 is het naar het echtpaar genoemde museum in Venlo geopend in het Julianapark. Daarmee werd, naast de ambtswoning van de burgemeester, een tweede complex gebouwd in het Julianapark. In 1998-2000 verrees een derde gebouw in dit prominente en centraal gelegen stadspark: het Limburgs Museum.

In 1976 kreeg de heer Van Bommel voor zijn zeventigste verjaardag van familie en vrienden de stichting Van Bommel-Van Dam cadeau.

Na opening van het museum stopte het echtpaar niet met verzamelen. In 1985 schonk het echtpaar zo'n 400 werken aan de stichting Van Bommel-Van Dam waarna de stichting de werken in bruikleen gaf aan de gemeente Venlo. Ten einde de collecties (schenking en bruikleen) bij elkaar te houden werden rond dezelfde tijd de statuten van de stichting aangepast en trad de gemeente Venlo toe tot de stichting. Tot zeer recent was het dan ook gebruikelijk dat de wethouder voor Cultuur van de

gemeente Venlo plaatst nam in het bestuur van de stichting.

In 1991 stierf Maarten van Bommel. Reina van Bommel-van Dam overleed 17 jaar later op 97 jarige leeftijd. Na haar dood zijn in 2009 de laatste werken uit het nalatenschap van het echtpaar Van Bommel aan de stichting geschonken en in bruikleen gegeven aan de gemeente Venlo.

De collectie (schenking en bruikleen) van het echtpaar Van Bommel wordt de 'oercollectie' van MVBVD genoemd en bestaat uit 1.918 werken.

Interne analyse

Aan de hand van vijf aandachtspunten wordt er in dit bedrijfsplan getracht een interne analyse te maken van Museum van Bommel van Dam. Met andere woorden in dit hoofdstuk beschrijven we de huidige situatie van MBVD.

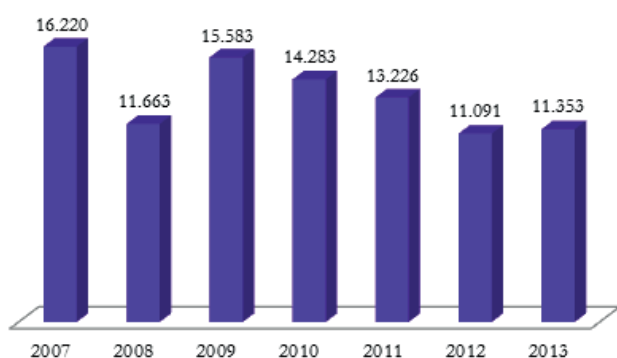
PUBLIEK

Bezoekers

De bezoekers van Museum van Bommel van Dam worden niet op een consequente en voor musea gebruikelijke manier aangeslagen op de kassa. Ten einde toch bruikbare gegevens te hebben voor het maken van een plan voor de toekomst van Museum van Bommel van Dam zijn de afgelopen maanden aan de hand van de kassagegevens de bezoekersaantallen vanaf 2007 herberekend. Een herberekening van publiekcijfers vóór 2007 is niet goed mogelijk. In de media werd echter in een verder verleden regelmatig vermeld dat Museum van Bommel van Dam jaarlijks ruim 25.000 bezoekers telde, waarbij het succes van individuele tentoonstellingen een grote rol speelde. Personen die niet direct voor het museum kwamen en bezoekers van andere evenementen zijn niet in de herberekening meegenomen ten einde een objectief bruikbaar overzicht te krijgen van de bezoekersaantallen van Museum van Bommel van Dam.

We komen tot de volgende totale bezoekersaantallen:

BEZOEKERSAANTALLEN

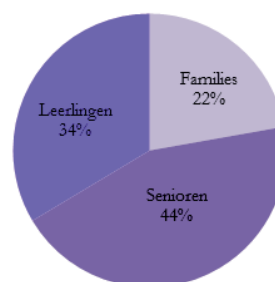
Figuur 1

Figuur 1 maakt duidelijk dat Museum van Bommel van Dam sinds 2009 kampt met licht teruglopende bezoekersaantallen. In de eerste helft van 2014 bezochten 5.713 bezoekers het museum. Het bezoekersaantal lijkt zich de laatste jaren dus te stabiliseren.

Het percentage niet-betalende bezoekers ligt de afgelopen jaren rond de 15%. Dit is vrij hoog maar komt met name door de in verhouding hoge bezoekersaantallen tijdens openingen en de in verhouding lage reguliere bezoekersaantallen. In 2013 bezochten 9.758 betalende bezoekers (inclusief gebruikers Museumkaart waarvoor men een gebruikersvergoeding ontvangt) en 1.595 niet-betalende bezoekers Museum van Bommel van Dam.

Uit de gegevens van de kassa kan natuurlijk meer afgeleid worden dan alleen de aantallen. Er worden immers kaartjes verkocht voor verschillende doelgroepen. Aan de hand van die gegevens kan enigszins een bezoekersprofiel worden samengesteld:

BEZOEKERS MBVD / GEMIDDELD 2010 T/M 2013

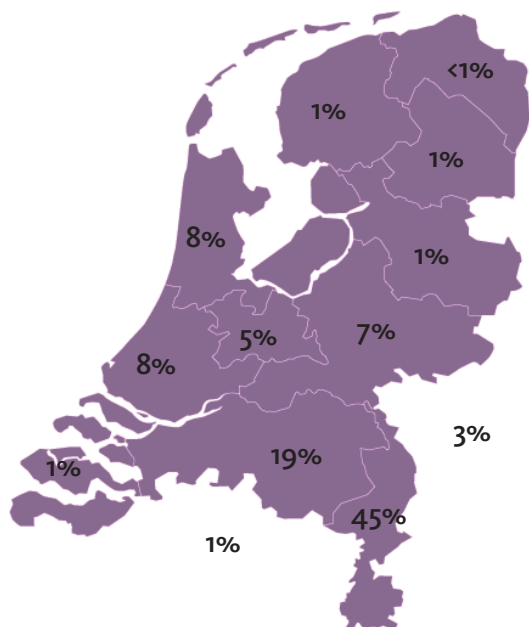

Figuur 2

We zien dat de afgelopen jaren met name senioren het museum bezochten. Het aantal leerlingen neemt langzaam af, gelijk aan de landelijke cijfers. De verwachting is dat het aantal senioren dat musea bezoekt blijft stijgen door de vergrijzing.

Uit de verzamelde postcodegegevens (figuur 3) blijkt dat bijna de helft van de bezoekers uit Limburg komt en bijna een vijfde uit Noord-Brabant. Laatstgenoemd resultaat is opmerkelijk hoog indien het wordt vergeleken met andere cijfers. Slechts 4% komt uit Duitsland of België.

Figuur 3

Kijken we naar de bezoekers die uit Limburg komen dan zien we dat ongeveer de helft (45%) uit 'groot Venlo' komt.

Naast de bezoekersaantallen en de herkomst van de bezoekers is het voor dit plan waardevol nog enkele andere gegevens te hebben. Daarom is vanaf 17 juni 2014 aan de bezoekers van MVBVD een enquête uitgedeeld. De nog summier resultaten geven enigszins een beeld van de bezoekers van Museum van Bommel van Dam. Zo zien we dat ruim 40% van de bezoekers boven de 26 jaar het museum voor de eerste keer bezoekt. Daarentegen zien we dat ruim 25% aangeeft het museum al meer dan tien keer te hebben bezocht. 92% van de bezoekers geeft aan het museum nog eens te bezoeken. Iets meer dan de helft van de volwassen bezoekers geeft aan voor het museum als geheel te komen en geeft het museum als geheel een 8-. Over de tentoonstelling *Join in!* zijn de meningen van de bezoekers verdeeld. Zo'n 7% van de bezoekers geeft de tentoonstelling een onvoldoende, terwijl ruim 9% de tentoonstelling een 10 geeft. De tentoonstelling *Nieuw, nieuwer, nieuwst* krijgt gemiddeld een 7,5 als rapportcijfer.

Dat overwegend senioren Museum van Bommel van Dam bezoeken blijkt ook uit de bezoekersenquête: 86% van de bezoekers is ouder dan 45 jaar. Een derde van de bezoekers is ouder dan 65 jaar.

Naamsbekendheid

Museum van Bommel van Dam heeft vanuit het verleden (inter)nationaal naamsbekendheid door de georganiseerde tentoonstellingen en evenementen. De naamsbekendheid is in ruim veertig jaar opgebouwd en mag niet verloren gaan. Daar staat tegenover dat het regionale en stedelijke imago van MVBVD de laatste jaren is verslechterd. Dit zal op een adequate wijze moeten worden hersteld.

In 2012 is er door het Limburgs Museum een marktonderzoek uitgevoerd naar de naamsbekendheid van het LM en andere Limburgse musea. Uit dit onderzoek blijkt dat de naamsbekendheid van Museum van Bommel-van Dam vergeleken met andere musea goed is. Zo is de naamsbekendheid van Museum van Bommel van Dam in heel Limburg hoger dan die van bijvoorbeeld Het Domein in Sittard (zie bijlage A).

Een paar weken terug is het onafhankelijke bureau dat het marktonderzoek heeft uitgevoerd voor het LM gevraagd de gegevens opnieuw te interpreteren voor Museum van Bommel van Dam (zie bijlage B). Deze gegevens laten zien dat het voor een relatief klein museum als Museum van Bommel van Dam een knappe prestatie is in heel Gelderland een naamsbekendheid van 4% en in heel Noord-Brabant een naamsbekendheid van 2% te hebben. Daarnaast kent meer dan de helft van de ondervraagden uit Noord-Limburg het Museum van Bommel van Dam en noemt bijna de helft daarvan Museum van Bommel van Dam spontaan bij naam als er naar een Limburgs museum gevraagd wordt. Dit publieksonderzoek is uitgevoerd onder niet geselecteerd publiek. Indien onderzoek zou worden gedaan onder bijvoorbeeld houders van een Museumkaart, dan zouden de percentages veel hoger uitvallen. Het is uit ervaringsgegevens van De Museumvereniging (MV) (voorheen NMV: Nederlandse Museumvereniging) te Amsterdam bekend dat onder reguliere museumbezoekers Museum van Bommel-van Dam een grote naamsbekendheid geniet. Uit de gegevens kunnen we ook afleiden dat Museum

van Bommel van Dam met name bekend is onder de 50-plussers, terwijl het Limburgs Museum met name bekend is onder de bevolking onder de 35 jaar.

COLLECTIES

De collecties van een museum maken het verschil tussen een museum en een tentoonstellingsruimte. De collecties zijn het geheugen, de ziel en het hart van elk museum. De collecties bepalen waar je als museum vandaan komt, wat je museale genen zijn en waarom je bent ontstaan. De collectie is ook mede bepalend voor de positie die je in de samenleving hebt en de maatschappelijke rol die je in de toekomst kunt spelen. Vandaar dat het van het grootste belang is dat elke museale organisatie een visie heeft op het collectiebeleid, zoals dat moet zijn vastgelegd in een meerjarig collectieplan. Als je collectie niet op orde is (collectieplan, materiële staat van de collectie, standplaatsregistratie) kun je in feite niet museaal werken.

Zonder een collectieplan kun je niet worden ingeschreven in het Nederlands Museumregister. Een museum dat niet is ingeschreven in het Nederlands Museumregister ondervindt op termijn grote problemen in diverse inhoudelijke taakgebieden en in de bedrijfsvoering.

De museumcertificering wordt in cycli herhaald. Als de onderliggende plannen en processen om te komen tot nieuwe goedgekeurde collectieplannen, niet kunnen steunen op correcte collectiegegevens, dan is het opstellen van collectieplannen steeds weer een frustrerend tijd- en geldverslindend proces.

Indien het Limburgs Museum en Museum van Bommel van Dam intensiever gaan samenwerken en depots gaan delen dan moet er goed gekeken worden wat de gevolgen zijn voor de collecties.

Collectieadministratie

MVBVD beschikt niet over duidelijke kengetallen betreffende zijn collecties. Er is een ernstige achterstand wat betreft de collectieadministratie, dit heeft de afgelopen jaren niet de aandacht gekregen die het verdient. Dit kwam enerzijds doordat de achterstanden niet weggewerkt konden worden

binnen de huidige bezetting (er kon onvoldoende capaciteit en kennis worden ingezet) en anderzijds kon Museum van Bommel van Dam geen optimaal gebruikmaken van de registratiesoftware Adlib omdat dit niet paste binnen de automatiseringsuitgangspunten van de gemeente Venlo. Hierdoor heeft het museum de afgelopen jaren ook niet geparticipeerd in landelijke inventarisatieprojecten zoals Musip. Een adequate standplaatsregistratie ontbreekt doordat nooit goede depotvoorzieningen beschikbaar waren en steeds van noodoplossing naar noodoplossing moest worden gewerkt. De groei van de collectie met complete kunstenaarsnalatenschappen en de recente verhuizing van de diverse depots naar een centraal depot heeft het probleem nog meer zichtbaar gemaakt.

Doordat de collectieadministratie niet op orde is kun je niet -of slechts met veel moeite- met de collecties werken. Je weet immers niet wat je hebt en waar het staat. Een collectie die niet op orde is, is ook funest voor je bedrijfsvoering. De enorme achterstand kan namelijk alleen worden weggewerkt als alle aandacht naar de collectie (en dus niet de tentoonstellingen) gaat. Dit betekent in de praktijk hoge investeringen en lage bezoekersaantallen.

Het mag duidelijk zijn dat in de transitiefase de collectieadministratie met prioriteit moet worden opgepakt ten einde een serieuze samenwerkingspartner te zijn en verzelfstandiging van MVBVD mogelijk te maken.

Materiële verzorging

Museum van Bommel van Dam bezit kunstwerken die vervaardigd zijn in diverse technieken en materiaalsoorten. De techniek en materiaalsoort bepaalt hoe een kunstobject bewaard moet worden om gedurende lange tijd optimaal beschikbaar te zijn voor museale doeleinden. Permanente zorg is een voorwaarde om kapitaalvernietiging te voorkomen. Ten aanzien van de materiële staat zijn er geen concrete aantallen bekend. Sedert 2010 is begonnen hier aandacht voor te vragen, maar de achterstand is nog steeds zeer groot en zal tevens in de transitiefase moeten worden opgepakt.

Collecties Museum van Bommel van Dam

De collectie van Museum van Bommel van Dam bestaat uit een aantal (deel)collecties. Bijna de volledige collectie is eigendom van de gemeente Venlo. Een deel van de collecties is in bruikleen gegeven aan de gemeente Venlo.

De diverse collecties bestaan uit ca 8.000 stuks (exclusief de 'persoonlijke documenten', zoals briefwisseling, foto's, ruilobjecten tussen kunstenaars, etc; het betreft ca 3.000 van dergelijke stukken). Slechts een klein deel van de collecties is beschreven, gecontroleerd en verzorgd. Hieronder worden de verschillende deelcollecties opgesomd. De voorwaarden van de collectie staan vermeld in bijlage C.

1 Collectie Van Bommel-Van Dam (Oercollectie)

De collectie Van Bommel-Van Dam bestaat uit een schenking en een aantal bruiklenen. In 1969 schonk het echtpaar Van Bommel-Van Dam 1.045 werken aan de gemeente Venlo. In de akte werd een aantal voorwaarden opgenomen. Het echtpaar zag toe op het naleven van deze voorwaarden door de gemeente Venlo. In 1976 werd er een stichting Van Bommel-Van Dam opgericht door vrienden en familie van het echtpaar. De heer Van Bommel 'kreeg' deze stichting ter gelegenheid van zijn 70ste verjaardag. De statuten van deze stichting werden in maart 1985 gewijzigd. Gelijktijdig werd er een aanzienlijke hoeveelheid werken door het echtpaar aan de stichting geschonken. In juni 1985 werden deze werken in bruikleen gegeven aan de gemeente Venlo. In 1990 werden er wederom werken door het echtpaar aan de stichting geschonken en vervolgens door de stichting in bruikleen gegeven aan de gemeente Venlo. Een jaar later overlijdt de heer Van Bommel. Mevrouw Van Bommel-Van Dam overlijdt jaren later in 2009. Na het overlijden van mevrouw Van Bommel-Van Dam kon niemand meer toezien op de naleving van de voorwaarden in de schenking. Om dit te ondervangen werd er een vaststellingsovereenkomst over de schenking van 1969 opgesteld. Het toezien op het naleven van de schenkingsvoorwaarden uit 1969 wordt dan bij de stichting Van Bommel-Van Dam gelegd. In november 2009 worden uit het nalatenschap van mevrouw Van Bommel-Van Dam nogmaals 46 werken aan de stichting geschonken en vervolgens in bruikleen gegeven aan de gemeente Venlo. Het totaal aantal werken dat in bruikleen van de gemeente Venlo is komt daarmee op 873 stuks.

2 Verwervingen Museum van Bommel van Dam

Vanaf het moment dat Museum van Bommel van Dam zijn deuren opende in 1971 is er verzameld. De collectie van de gemeente Venlo werd daardoor uitgebreid. Het is niet duidelijk hoeveel kunstwerken de collectie van de gemeente Venlo betreft, aangezien de collectieadministratie onvolledig is (bij benadering 1.000 tot 1.500).

3 Collectie Defesche

De collectie Defesche bestaat uit kunstwerken 'al dan niet van wijlen Pieter Defesche en overige roerende zaken'. Beide delen bevinden zich al voor de schenking (2005) in het depot van MVBVD. Het is een zeer omvangrijke verzameling (ca. 800 stuks) van één kunstenaar in het totaal van de museumcollectie. Aan de schenking is een aantal voorwaarden verbonden.

4 Collectie Jef Diederer

De collectie Jef Diederer bestaat uit acryl- en olieverf-schilderijen (125), grafiek (220), series op papier (611), overige werken op papier (823), een grote hoeveelheid schetsblokken, ontwerpen etc. en een grote hoeveelheid biografisch materiaal. De collectie is al vanaf 2010 in het bezit van MVBVD en op 15 september 2011 aan de GV geschonken. Ook deze deelcollectie betreft een zeer omvangrijke verzameling van één kunstenaar in het totaal van de museumcollectie. Aan de schenking is een aantal voorwaarden verbonden.

5 Collectie Marianne van der Heijden

Stichting Marianne van der Heijden/Bruno Borchert schenkt alle kunstwerken, voorwerpen en roerende zaken oftewel alle bezittingen (getaxeerd op een bedrag van €296.500) van de stichting aan de gemeente Venlo in 2009. Deze deelcollectie betreft wederom een zeer omvangrijke verzameling van één kunstenaar in het totaal van de museumcollectie. Aan de schenking is een aantal voorwaarden verbonden.

6 Collectie Knecht-Drenth

De in 2009 geaccepteerde schenking van het echtpaar Knecht-Drenth betrof ca. 600 kunstwerken, alsook een geldbedrag van €726.000 ten behoeve van de uitbreiding van de collectie met werk van internationale kunstenaars. Het geschonken bedrag komt voor dit doel beschikbaar via een jaarlijkse uitkering van €36.000 over een periode van 20 jaar

7 Overige schenkingen en bruiklenen

Er zijn nog meer schenkingen en bruiklenen verworven maar aangezien een valorisatie ontbreekt zijn hierover geen gegevens bekend.

Zoals uit bovenstaande uiteenzetting blijkt heeft Museum van Bommel van Dam een aantal kunstenaarsnalatenschappen in zijn collectie. De vraag rijst al snel of je dit allemaal in Museum van Bommel van Dam moet willen behouden of dat een nog altijd ruime en verantwoorde maar beperktere keuze niet beter is. Het is niet gebruikelijk om meer dan ca. 200 werken van één kunstenaar in de collectie te hebben indien dat niet de ultieme taak van het museum is. Bij een schenking is het goed de kosten die de schenking met zich meebrengt (personeelskosten, materiële verzorging, depotruimte etc.) af te wegen tegen de waarde van de schenking (kunsthistorische waarde, financiële waarde, emotionele waarde etc.).

PRESENTATIES EN ONDERZOEK

De afgelopen jaren heeft MVBVD veel energie gestopt om een samenhangende reeks exposities te organiseren waardoor het museum een aantal hedendaagse kunstenaars met wortels in Zuidoost Nederland kon volgen. Dit kwam voort uit de wens een duidelijke focus aan te brengen op de collectie en daarmee op de hedendaagse kunst in het museum. Dat valt te prijzen en verdient ieders waardering, want daarmee heeft Museum van Bommel van Dam het predicaat 'Museum' waargemaakt.

Maar in deze tijd moet het bedrijfsmatig resultaat nadrukkelijk ook aandacht krijgen. Vanuit de bedrijfsmatige aandachtsgebieden (o.a. bezoekers, publiciteit, inkomsten) hebben deze noodzakelijke tentoonstellingen matig resultaat gehad. De museumorganisatie wordt gedreven door een grote liefde en betrokkenheid voor hedendaagse kunst en erkenning door de bestaande kunstcircuits. Museum van Bommel van Dam heeft daarbij een weerbarstige strijd geleverd om een hedendaags kunstprogramma op de been te brengen.

Er zijn twee oorzaken te noemen waarom dit bedrijfsmatig zeer moeilijk is. In de eerste plaats is het belangrijk om in te zien dat Venlo/Museum van Bommel van Dam geen traditie heeft op het

gebied van uitsluitend hedendaagse kunst. Dat vergt jarenlange inzet en investeringen. Museum van Bommel van Dam heeft in het verleden naamsbekendheid verkregen doordat ook tentoonstellingen werden georganiseerd van bekende namen, dus van gevestigde reputaties. Museum van Bommel van Dam had/heeft een naam op het gebied van kunst van de generatie van 1900-1940. Daarnaast was het een 'kunsthal' voor gelieerde tentoonstellingen die veel publiek in familiesamenstelling trok. Een tweede reden is dat hedendaagse kunst met name gedijt in metropolen en zeer grote steden. Een programmering van louter hedendaagse kunst in Venlo is daarmee vanuit bedrijfsmatig oogpunt onhoudbaar. Om hedendaagse kunst te kunnen programmeren moeten er ook 'successen' ingepland worden volgens de 'sandwich-formule'. Dus ingebed in een programmering mét tentoonstellingen over moderne kunst met bekende namen en merken.

ZAKELIJKERE FOCUS

Museumwinkel

Het assortiment van de bescheiden museumwinkel van Museum van Bommel van Dam bestaat vrijwel uitsluitend uit boeken en ansichtkaarten en kent een omzet van zo'n €15.000 per jaar. Uitbreiden met andere artikelen dan kaarten en boeken is fysiek niet mogelijk. De publieksruimten van Museum van Bommel van Dam zijn daarvoor nu te beperkt.

Rondleidingen en museumlessen

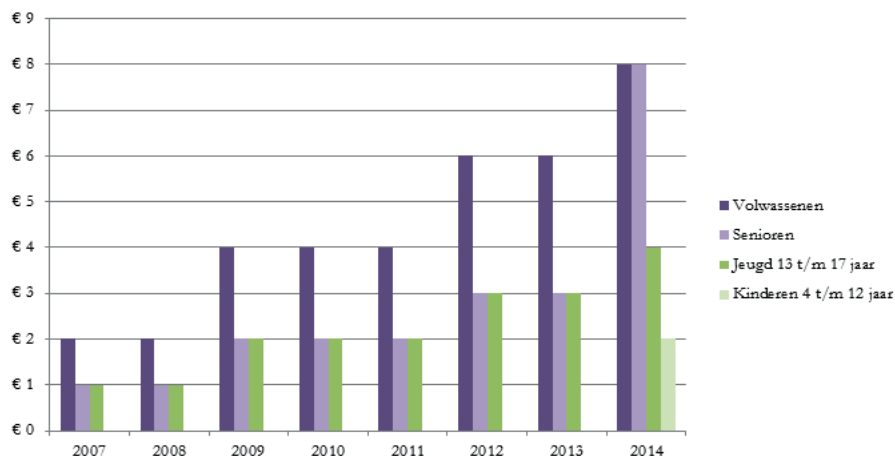
Museum van Bommel van Dam biedt zijn bezoekers rondleidingen en museumlessen voor het onderwijs aan. Museumlessen bestaan uit een rondleiding en een workshop. Dit kan een creatieve workshop zijn maar ook een vraaggesprek over kunst.

Prijs

De prijs van een museum kun je op verschillende manieren benaderen. Dat wat daadwerkelijk in de kassa terecht komt en dat wat een museum waard is. In deze paragraaf kijken we naar dat wat werkelijk in de kassa terecht komt.

Het prijsverloop van een entreekaartje bij Museum van Bommel van Dam is als volgt:

ENTREEPRIJZEN

Figuur 4

In 2014 heeft Museum van Bommel van Dam naar aanleiding van het Transitieplan de entreprijs verhoogd. De inkomsten uit entree waren laag. Kinderen onder de 12 jaar betaalden geen entree en senioren hadden een gereduceerd tarief.

De prijselasticiteit is niet direct uit de bezoekersaantallen af te lezen. Middels een marktonderzoek zal geprobeerd moeten worden de (procentuele) verandering van de bezoekersaantallen als gevolg van de (procentuele) verandering van de entreprijs in kaart te brengen ten einde de 'ideale' entreprijs van MVBVD vast te kunnen stellen na verzelfstandiging. Ook kan dan in kaart worden gebracht wat een zogenaamd combikaartje met het Limburgs Museum zal gaan kosten.

Vrienden van het Museum van Bommel van Dam

De Vrienden van het Museum van Bommel van Dam zijn verenigd in een stichting die gerund wordt door enkele vrijwilligers. De contributie bedraagt momenteel €22,50 per jaar. Het aantal vrienden is de laatste jaren stabiel rond de 350-400. Vier keer per jaar wordt een activiteit voor de vrienden georganiseerd. Hier is veel animo voor. Sinds 1 juli 2014 betalen de Vrienden van het Museum van Bommel van Dam €4,00 entree aan de kassa van het museum. Dit is, net als de entree voor kinderen, ingevoerd naar aanleiding van het opstellen van het Transitieplan en de daarmee samenhangende verzakelijking.

Medewerkers en vrijwilligers

Vanaf het ontstaan van Museum van Bommel van Dam in 1971 maakt het museum deel uit van de ambtelijke organisatie

van de gemeente Venlo. Thans valt het museum onder de afdeling R&E (Ruimte & Economie) van de gemeente Venlo. De personeelsformatie bestaat momenteel uit 8,8 fte (11 medewerkers). Daarnaast heeft Museum van Bommel van Dam (sedert 2014) 18 vrijwilligers.

GEBOUW EN OMGEVING

Museum van Bommel van Dam is sinds 1971 gehuisvest in een gebouw uit de zogenaamde Bossche School dat speciaal voor dit doel werd gebouwd. In 1985 werd het museum uitgebreid met een nieuwe museumvleugel. Toen in 2009 mevrouw Van Bommel-Van Dam overleed werd het aangrenzende woonhuis in gebruik genomen als kantoorruimte voor het museum personeel. In de afgelopen veertig jaar is geen structureel groot onderhoud aan het gebouw uitgevoerd. Tevens is geen rekening gehouden met veranderende eisen ten aanzien van een museumaccommodatie. Daarmee voldoet het gebouw niet aan de eisen van deze tijd. Daarom heeft de gemeente Venlo bij het schrijven van het Transitieplan het bedrijf Toornend en Partners gevraagd te onderzoeken wat de noodzakelijke aanpassingen aan het gebouw kosten en wat het kost om het gebouw aan te passen aan de eisen van deze tijd (bijvoorbeeld vergroten van de publieksruimtes). Uit dit onderzoek blijkt dat de kosten voor het achterstallig onderhoud op het gebouw circa 1,6 miljoen euro bedragen. Hierbij zijn niet afdoende beveiligingsmaatregelen in meegenomen gezien de aard van de geplande tentoonstellingen na verzelfstandiging. De aanpassingen van onder andere de publieksruimtes bedragen circa 1,2 miljoen euro. Om de kansen en bedreigingen voor de komende jaren te

Externe analyse

kunnen aangeven is het noodzakelijk een analyse te maken van de externe omstandigheden. Bij het maken van de analyse is onder andere uitgegaan van de in 2010 door De Museumvereniging uitgegeven *Agenda 2026*. *Agenda 2026* is de toekomstverkenning voor de Nederlandse museumsector. Er werd in *Agenda 2026* geconcludeerd dat er zes belangrijke trends zijn voor de sector:

1. Babyboomers met pensioen
2. Minder subsidie
3. Gedigitaliseerde samenleving
4. Meer invloed Europa
5. Ontwikkeling van de Randstad-metropool
6. Groei internationaal cultuurtoerisme

Van de zes trends zijn met name de eerste vier trends van toepassing op Museum van Bommel van Dam. Deze worden hier verder beschreven.

Babyboomers met pensioen

De komende twintig jaar zal er op demografisch gebied een omslag plaatsvinden. Momenteel telt Nederland veel meer jongeren dan ouderen, maar dit wordt de komende jaren langzaam omgedraaid. Zo was in 2010 ongeveer 15% van de bevolking 65-plus. In 2020 zal meer dan 20% 65-plusser zijn en dit percentage zal steeds verder oplopen. De babyboomers, die tussen 2010-2030 met pensioen gaan, zijn over het algemeen lange tijd gezond, hebben een hoge levensverwachting, zijn relatief goed geschoold en zijn tot op hoge leeftijd mobiel (dankzij eigen auto, elektrische fiets en openbaar vervoer). Door hun goede gezondheid zullen deze senioren langer deel blijven nemen aan het arbeidsproces. Daarentegen zijn ze ook langer in staat om als vrijwilliger maatschappelijke taken uit te voeren. Dit biedt kansen voor musea: meer potentiële bezoekers, meer potentiële vrijwilligers, maar ook meer potentiële donateurs of leden voor de vriendenstichting. De senioren kunnen ook langer genieten van 'de geneugten van het leven'. Tot de 'geneugten van het leven' rekent deze groep onder andere culturele ontwikkeling in de brede zin des woord. Museumbezoek is echter door de overige aantrekkelijke vormen van vrijetijdsbesteding niet meteen vanzelfsprekend. Er is in toenemende mate sprake van een verdringingsmarkt waarbij musea hun concurrentiepositie ten

opzichte van andere aanbieders van informatie, kennis, beleving en ontspanning blijvend moeten bevechten. Een aantrekkelijk inhoudelijk aanbod is voor de senioren minstens even belangrijk als bereikbaarheid, parkeergelegenheid, Museumcafé en museumwinkel.

Minder subsidie

Door de financiële crisis is de staatsschuld enorm opgelopen en het ontstane begrotingstekort dwingt de overheid tot ongekende structurele bezuinigingen. In 2010 concludeerde de NMV dat 'er geen reden is om aan te nemen dat de cultuur- of erfgoedsector ontzien wordt'. Nederlandse musea moeten dan ook (in tegenstelling tot vergelijkbare instellingen in Duitsland en België) rekening houden met een korting op de subsidies en de noodzaak om zelf meer middelen te genereren. Musea kunnen meer middelen genereren door actief cultureel ondernemerschap, iets waar de overheid voor moet openstaan en moet faciliteren door kaders aan te passen.

Gedigitaliseerde samenleving

Jongere generaties zijn opgegroeid met digitale media. Zij bewegen zich als vanzelfsprekend door de gedigitaliseerde kennis- en informatiewereld. In 2010 ontvingen musea 3,8 keer zo veel bezoeken op de website als in de musea. Als je in de toekomst als museum zichtbaar wilt blijven, moet je je ook digitaal en virtueel positioneren. Waar nieuwe media door musea tot nu toe vooral flankerend werden ingezet, zullen nieuwe media in de toekomst steeds belangrijker worden. Musea zullen zich enerzijds op een nieuw terrein moeten bevinden, een terrein van nieuwe virtuele producties en exposities, met nieuwe eigendomsverhoudingen, auteursrecht, authenticiteitsvraagstukken, publieksbereik en verdienmodellen. Anderzijds nemen musea in die gedigitaliseerde samenleving een interessante plek in. Een museum maakt traditioneel gebruik van authentieke unieke objecten, een content die wellicht juist door toekomstige generaties als bijzonder ervaren kan worden. Deze nieuwe digitale mogelijkheden leiden tot nieuwe technische processen die ontwikkeld en geïmplementeerd moeten worden in de van oudsher analoge museale organisaties. Dit vereist een duidelijk digitaal beleid en kennis van de bijbehorende competenties.

Meer invloed Europa

Door de Europese samenwerking zal 'Brussel' de komende jaren steeds belangrijker worden. De nationale staten zullen daarbij aan invloed verminderen. Binnen de echelons van de lagere overheden zijn ook verschuivingen te verwachten. Gemeenten zullen de komende jaren verder samenwerken waarbij fusiegemeenten ontstaan. Grenzen veranderen en verschuiven, waardoor het van groot belang is dat een goed netwerk van stakeholders beschikbaar is om te kunnen communiceren.

Branche

Het International Council of Museums (ICOM) hanteert als internationale museumdefinitie: 'Een museum is een permanente instelling, niet gericht op het behalen van winst, toegankelijk voor publiek, die ten dienste staat aan de samenleving en haar ontwikkeling. Een museum verwerft, behoudt, onderzoekt, presenteert, documenteert en geeft bekendheid aan de materiële en immateriële getuigenissen van de mens en zijn omgeving, voor doeleinden van studie, educatie en genoegen.' (ICOM, herzien in 2006)

Het begrip museum is daarmee niet beschermd, wat leidt tot verwarring over het aantal musea en museumbezoeken. De Museumvereniging, probeert hier duidelijkheid in te scheppen. Sinds 2009 moeten musea die lid van de MV willen worden in het bezit zijn van het kwaliteitskeurmerk van het Museumregister. Alleen musea die ingeschreven staan in het Museumregister mogen de Museumkaart voeren; dit is van grote waarde voor de bedrijfsvoering van de musea omdat de miljoen gebruikers van deze Museumkaart tot de 'heavy users' van de musea worden gerekend.

In 2012 waren er volgens de MV 421 musea. Aan deze musea werden 20,5 miljoen museumbezoeken afgelegd.

Trends in de branche

In de museale wereld is veel aan het veranderen. Taken en functies van musea veranderen, fusies en overnames vinden

plaats en een aantal musea zoeken elkaar op om te gaan samenwerken. Grotere musea zullen naar verwachting overleven en van grotere betekenis zijn, zij zullen een belangrijke bijdrage leveren aan de nieuwe samenleving en een maatschappelijke rol spelen.

Museumkaart

De Museumkaart wordt uitgegeven door Stichting Museumkaart. Voor €54,95 kun je een Museumkaart kopen. Met de Museumkaart krijg je bij zo'n 400 musea, verspreid over heel Nederland, gratis toegang tot de vaste collectie en vaak ook tot de wisseltentoonstellingen. De deelnemende musea krijgen ieder met de Museumkaart afgelegd bezoek door de MV achteraf gedeeltelijk vergoed. Hierbij wordt uitgegaan van een percentage (60-65%) van de gemiddelde toegangsprijs van het volledige tarief voor jeugd-, volwassenen- en seniorenbezoek. De Museumkaart moet het herhalingsbezoek aan de Nederlandse musea bevorderen en de affiniteit tussen bezoekers en de musea versterken. Dit wordt onder andere gedaan door de uitgifte van een Museumkaartmagazine voor kaarthouders en digitale nieuwsbrieven met bijzondere aanbiedingen. Het blad verschijnt vier keer per jaar. Vooral het aanbod van digitale aanbiedingen neemt de laatste jaren toe. Ook is voor de deelnemende musea een analyse beschikbaar van marketinggegevens van museumkaarthouders.

De Museumkaart bestaat in 2014 33 jaar. In 2013 werden er door een miljoen kaarthouders 6,4 miljoen museumbezoeken afgelegd. Dat is bijna een derde van het totale aantal bezoeken bij de aangesloten musea.

Bij Museum van Bommel van Dam kwam in 2007 zo'n 15% van de bezoekers binnen op vertoon van hun museumkaart. In 2010 was dit 29% en in 2013 was dit al 45%. De verwachting is dat Museum van Bommel van Dam de landelijke trend zal volgen en dat dit percentage de komende jaren nog verder zal oplopen.

Top 55

Elk jaar in december publiceert De Museumvereniging een top 55 (zie bijlage F) van de best bezochte musea van dat jaar. Uit de ruim 400 musea die aangesloten zijn bij de Museumkaart wordt een lijst van best bezochte musea samengesteld. In december worden alle aangesloten musea gevraagd naar de prognose van hun bezoekersaantallen voor dat jaar. Uit deze kengetallen wordt de lijst samengesteld.

De 400 aangesloten musea ontvingen in 2012 samen zo'n 20,5 miljoen bezoeken. In 2011 waren dat nog 19,8 miljoen bezoeken. Binnen deze 400 aangesloten musea is dus een stijging in de bezoekersaantallen waar te nemen. De bezoekersaantallen in de top 55 variëren tussen de circa 1,4 miljoen en de 81.600 bezoekers per jaar.

Cultuur en stedelijkheid

Uit de meest recente Cultuurverkenning van de Raad voor Cultuur (juni 2014) blijkt dat steden steeds meer de centra worden waar de bevolking woont, werkt, studeert en ontspanning zoekt. Steden worden belangrijker voor de gehele omgeving waarin een stad functioneert. Het culturele kapitaal is daarbij een van de belangrijkste factoren voor een welvarende en aantrekkelijke stad. De bebouwde omgeving met opmerkelijke en belangrijke gebouwen heeft grote invloed op het welbevinden van de inwoners. Daarbij bepalen de culturele voorzieningen in belangrijke mate de identiteit en de eigenheid van de stad. De Raad voor Cultuur verwacht dat deze profilering van steden zich verder gaat doorzetten. Daarbij hebben de culturele instelling en -nog meer dan voorheen- de rol om de verhalen uit de stad en zijn omgeving op te pakken en te delen met de inwoners en de bezoekers. De Raad voor Cultuur verwacht dat deze behoefte en vraag in de toekomst gaat toenemen. Door zich meer als spil te profileren kan een samenwerking tussen het Limburgs Museum en Museum van Bommel van Dam de positie in de stad en de functies voor de stad en zijn omgeving versterken. De stad wordt steeds meer de thuisbasis van de culturele instellingen die er toe doen, maar de wereld wordt het speelveld. Daarbij past dus ook een programmering die recht doet aan een (inter)nationale scope. De Raad voor Cultuur neemt aan dat culturele voorzieningen in de toekomst meer worden samengebracht zodat ook in de daarbij behorende omgeving voorzieningen voor een prettig verblijf aangebracht kunnen worden.

Erfgoedwet

In 2013 heeft de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed nieuwe regels opgesteld voor het beheren (en afstoten) van geclassificeerd erfgoed. Elk museumobject dat door een museum is aangenomen als collectie, voldoet in beginsel aan het criterium 'erfgoed'. Vandaar dat musea/overheden heel alert moeten zijn op hetgeen ze als museaal bezit accepteren. Naar verwachting zal per 1 januari 2016 die nieuwe Erfgoedwet, die nog dit jaar (2014) in behandeling komt in de volksvertegenwoordiging, ingaan.

SWOT

In dit hoofdstuk worden de sterktes, de zwaktes, de kansen en de bedreigingen (de SWOT) van Museum van Bommel van Dam weergegeven aan de hand van de historie en de interne en externe analyse.

DE STERKTES

De sterktes vloeien voort uit de historie en de interne analyse van Museum van Bommel van Dam en kunnen als volgt worden samengevat:

- 1 De naamsbekendheid van Museum van Bommel van Dam is goed (7% in Zuid-Nederland). Museum van Bommel van Dam is een sterk merk.
- 2 Museum van Bommel van Dam wordt hoog gewaardeerd (gemiddeld een 8-) door zijn bezoekers. De tentoonstellingen *Join in!* en *Nieuw, nieuwer, nieuwst* kregen beide een waardering van een 7,5. Er zijn geen waarderingcijfers bekend van vroegere tentoonstellingen. Uitgaande van recensies uit kranten en vakbladen werden sommige tentoonstellingen hoog gewaardeerd.
- 3 Een hoog percentage (92%) bezoekers geeft aan dat zij het museum nogmaals zullen bezoeken.
- 4 Museum van Bommel van Dam scoort hoog (9-) als het gaat om klantvriendelijkheid.
- 5 Museum van Bommel van Dam heeft een in verhouding grote vriendenstichting van 340 leden in 2014.
- 6 Museum van Bommel van Dam trekt in verhouding veel leerlingen van het basisonderwijs (circa 3.000 per jaar).
- 7 Museum van Bommel van Dam heeft een ideale ligging voor bezoekers die met het openbaar vervoer komen.
- 8 Het verzelfstandigen van Museum van Bommel van Dam geeft ruimte voor cultureel ondernemerschap.

DE ZWAKTES

De zwaktes vloeien voort uit de historie en de interne analyse van Museum van Bommel van Dam en kunnen als volgt worden samengevat:

- 1 De collectieadministratie is niet op orde. Hierdoor is niet bekend wat Museum van Bommel van Dam heeft en waar

het is en wordt niet voldaan aan de richtlijnen voor het Museumregister en is de toepassing van de Erfgoedwet moeilijk.

- 2 De materiële zorg van de collecties is niet op orde en het is o.a. onbekend wat de kwaliteit en daarmee de waarde van de collecties is.
- 3 Het gebouw van Museum van Bommel van Dam heeft een aanzienlijke achterstand in onderhoud/beveiliging en de depots zijn kwalitatief en kwantitatief onder de maat.
- 4 Museum van Bommel van Dam trekt te weinig betalende bezoekers en heeft nauwelijks publieksfaciliteiten waardoor de verblijfsduur laag is en de eigen inkomsten beperkt.
- 5 De binding met de regio is de afgelopen jaren verzwakt, er is nauwelijks binding met potentiële bezoekers.
- 6 Museum van Bommel van Dam kent een scheef verdienmodel. Het kostenbewustzijn is beperkt en er wordt te weinig zakelijk en commercieel gewerkt. Daardoor zijn de eigen inkomsten te laag en zijn er te weinig kostendekkende activiteiten.
- 7 De programmering van Museum van Bommel van Dam gebeurt niet vanuit de vraag maar vanuit het aanbod.
- 8 Museum van Bommel van Dam is in de ambtelijke organisatie een vreemde eend in de bijt en het politieke draagvlak is niet groot.

DE KANSEN

De kansen vloeien voort uit de externe analyse van Museum van Bommel van Dam en kunnen als volgt worden samengevat:

- 1 De samenwerking met het Limburgs Museum (één organisatie, twee merken) zou tot aanzienlijke kostenbesparing leiden.
- 2 Een samenwerking met het Limburgs Museum biedt mogelijkheden voor ontwikkelingen in het gebied rondom de musea, wat leidt tot verbetering van de leefbaarheid van de binnenstad en groei (bezoek, verblijf, imago) van de stad en regio.
- 3 Het behoud van een (gemeentelijk) kunstmuseum in Venlo en het merk Museum van Bommel van Dam toevoegen aan het Limburgs Museum zorgt voor een versterking van het culturele aanbod en een toeristische stimulans van de stad en is een belangrijke bijdrage aan een goede stedelijke

ontwikkeling van de regio.

- 4 Door de toenemende vergrijzing komen er relatief steeds meer senioren. Zij hebben tijd en geld en aantoonbaar meer interesse in kunst.
 - 5 Burgemeesterswoning, zou mogelijkheden kunnen bieden tot samenwerking en synergie.
 - 6 De economische crisis en het groeiende internationale cultuurtoerisme zorgen voor meer dagjesmensen en meer vakanties in eigen land.
 - 7 We leven in een steeds meer gedigitaliseerde wereld. De kracht en mogelijkheden van IT-technologie met betrekking tot collectie, presentaties, promotie en communicatie bieden veel kansen.
 - 8 Op termijn zal er vanuit Europa steeds meer invloed uitgeoefend worden, wat kansen biedt voor grensoverschrijdende samenwerking, Europese subsidies en publieksuitwisseling.
- 5 Er komt steeds meer aanbod op het gebied van vrijetijdsbesteding waardoor de concurrentie groeit.
 - 6 De onzekere situatie rond Museum van Bommel van Dam zorgt voor een slechter cultureel klimaat in de stad en regio.
 - 7 De onzekere situatie rond Museum van Bommel van Dam zorgt voor terughoudendheid bij schenkers en subsidiegevers.
 - 8 Gemeenten met een zwakke sociale structuur zijn geneigd om op cultuur te bezuinigen waardoor de infrastructuur van de stedelijke gemeenschap nog slechter wordt.

DE BEDREIGINGEN

De bedreigingen vloeien voort uit de externe analyse van Museum van Bommel van Dam en kunnen als volgt worden samengevat:

- 1 De economische crisis zorgt voor bezuinigingen, dit leidt onder andere tot minder subsidie en daarmee onzekerheid bij Venlose culturele instellingen.
- 2 De economische crisis zorgt voor minder ruimte bij sponsors en lagere particuliere bestedingen.
- 3 De economische crisis zorgt voor terughoudendheid bij het UWV ten opzichte van vrijwilligerswerk.
- 4 De vergrijzing en de krimp van de bevolking in Limburg

Confrontatie

MEER WAARD DAN DE SOM DER DELEN

Eerder in dit plan hadden we het over de entreprijs van Museum van Bommel van Dam. Middels publieksonderzoek kun je de prijselasticiteit van MVBVD proberen vast te stellen. Maar de entreprijs zegt niet alles over de waarde van een museum. Uit *De schat van de stad* (Atlas voor gemeenten) blijkt dat mensen veel meer over hebben voor een bezoek aan een museum dan de inhoud van de kassa van dat museum doet vermoeden. Zo maken ze relatief veel reiskosten en besteden ze veel tijd aan het museumbezoek. Die reis- en verblijfskosten van een museumbezoek liggen ruim boven de gemiddeld betaalde entreprijs. Het daarvan afgeleide consumentensurplus -de extra waarde die mensen hechten aan hun museumbezoek bovenop de kosten die ze voor dat bezoek maken- bedraagt per bezoek tussen de drie en vier euro. Een aanzienlijke meerwaarde (welvaartswinst) op de entreprijs dus.

De entreprijs en het consumentensurplus weerspiegelen echter nog steeds maar een gedeelte van de waarde het museum, alleen de gebruikswaarde. Volgens *De schat van de stad* zijn er naast de gebruikswaarde nog verschillende andere toegevoegde waarde van een museum. Mensen hechten niet alleen waarde aan het feitelijke bezoek maar ook aan het simpele feit dat het museum bestaat (de bestaanswaarde). Door het publiek kennis te laten maken met de kunst, geschiedenis en cultuur uit de regio wordt de trots en het (zelf)vertrouwen van de inwoners van die regio vergroot.

De mogelijkheid om een museum te kunnen bezoeken is ook een toegevoegde waarde (de optiewaarde). Het trekt niet alleen toeristen naar de regio, maar maakt een regio ook aantrekkelijk. Voor toeristen én voor bewoners. Het heeft onder andere een positief effect op de onderwijspresentaties, arbeidsparticipatie en leefbaarheid van de regio. Het is dan ook van belang dat Museum van Bommel van Dam zich samen met het Limburgs Museum openstelt voor de inwoners van de regio, en niet met de rug naar de stad gaat staan. Dat kan het eenvoudigst door samen te werken.

SAMENWERKING

Als we kijken naar de in het Transitieplan beschreven scenario's dan zien we dat de doelen, als Museum van Bommel van Dam onderdeel blijft van de gemeentelijke organisatie (scenario 1),

vrijwel onmogelijk kunnen worden bereikt. Er is in dit scenario te weinig ruimte voor cultureel ondernemerschap en te weinig budget voor het maken van vernieuwende, grote spraakmakende tentoonstellingen voor een breed publiek. Ook volledige verzelfstandiging is geen realistisch scenario (scenario 2). Het is niet realistisch te denken dat een relatief klein museum als Museum van Bommel van Dam duurzaam zelfstandig kan bestaan. De kosten zullen naar verhouding veel te hoog zijn in relatie tot de voor de gemeente Venlo betaalbare exploitatiesubsidie.

De enige mogelijkheid een verzelfstandiging van Museum van Bommel van Dam mogelijk te maken is een scenario (4/5) waarin wordt samengewerkt met een ander museum. Voor de hand ligt het Limburgs Museum omdat de twee musea nu immers al burens zijn.

Samenwerking met het Limburgs Museum is fysiek op drie manieren mogelijk:

- 1 Stand alone vanuit de huidige accommodaties
- 2 In de twee bestaande gebouwen met een fysieke verbinding tussen de twee musea
- 3 Door het aanbouwen van een nieuwe vleugel aan het Limburgs Museum

Elk der varianten heeft gevolgen voor het verdienmodel van de samenwerkende organisaties.

Functionerend vanuit twee afzonderlijke en niet verbonden gebouwen (1) moet een groot aantal kosten nog steeds dubbel worden gemaakt. Dat gaat van kassasystemen tot beveiliging. De twee belangrijkste financiële doelen (minder uitgeven en meer verdienen) zullen bij de 'stand alone'-samenwerking dan ook moeilijk worden gerealiseerd. Enerzijds zullen bezoekers zich niet meer dan nu geprikkeld voelen beide musea te bezoeken. Anderzijds zullen niet veel kosten kunnen worden bespaard. Uitgaande van de bestaande situatie mag je ook niet verwachten dat gemakkelijk meer inkomsten worden gegenereerd.

Als je beide musea fysiek met elkaar verbindt (2), dan bespaar je waarschijnlijk een aantal kosten, maar is er nog geen sprake van een substantiële verbetering van het verdienmodel. Wat je krijgt is een inefficiënte koppeling met waarschijnlijk een

matige architectonische uitstraling binnen een niet wenselijke schaa sprong. De versterking van het imago van de binnenstad en de regio is beperkt.

Figuur 5

Indien een nieuwe vleugel (zie figuur 5 en bijlage D) aan het Limburgs Museum wordt aangebouwd (3) ter hoogte van de balie, de museumwinkel, het Museumcafé en museumtheater ontstaat er direct een situatie met veel mogelijkheden. Op deze wijze samengaan versterkt wél het verdienmodel. Deze museumvleugel sluit namelijk in de eerste plaats aan bij een aantal reeds bestaande publieksvoorzieningen in het Limburgs Museum zoals: entreegebied, balie, museumwinkel, Museumcafé, educatieve ruimte, foyer, museumtheater en toiletten. Bezoekers van Museum van Bommel van Dam kunnen bij het samengaan in een gebouw gebruik maken van deze voorzieningen. Daarmee worden deze voorzieningen gedeeld door twee musea en kunnen daardoor beter renderen. Museum van Bommel van Dam wordt daarmee aantrekkelijker voor bezoekers. Daardoor zullen de bezoekersaantallen toenemen en de inkomsten stijgen.

Een tweede reden waarom de bezoekersaantallen zullen toenemen en inkomsten zullen stijgen is dat een bundeling van bedrijven uit eenzelfde branche vaak een toename van het publiek (theorie van economisch-geograaf Harold Hotelling) laat zien. De keuzemogelijkheden zijn groter en daardoor aantrekkelijker voor bezoek. Tevens besluit een groot deel van het publiek om niet één maar beide instellingen te bezoeken; men koopt niet één maar twee entreebewijzen. Dat dit ook

bij musea geldt is aangetoond in diverse steden en recent nog in 's-Hertogenbosch, waar Het Noordbrabants Museum en het Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch gezamenlijk het gerenoveerde en uitgebreide museumgebouw bevolken (zie bijlage E). Je ziet dat niet alleen het museumbezoek wordt verhoogd, maar dat dit de gehele regio aantrekkelijker maakt. De beoogde vrijtoegankelijke Beeldentuin en terras in het Julianapark nabij de musea en midden in de binnenstad (zie figuur 5) maakt de plek nog aantrekkelijker voor de stad en regio. Museumbezoek kan daarnaast nog eens extra worden gestimuleerd door marketingacties en synergetische programmering. Naast het verhogen van de bezoekersaantallen zorgt het samengaan in een gebouw ook voor interessante kostenbesparingen. Het feit dat MVBVD 'groter' wordt maakt het een interessantere partner voor anderen, denk bijvoorbeeld aan fondsen, bedrijven en collega-instellingen. Daarnaast kunnen dure aanschaffingen als ICT, vervoermiddelen, gebouwgebonden kosten etc. verdeeld worden over meerdere organisaties. Voorzieningen als een uitgebreide horecafaciliteit, een aantrekkelijke museumwinkel, een eventuele openbare beeldentuin midden in de stad, publieksruimtes die ook zonder toegangskaart van de musea te bezoeken zijn, avondopenstellingen, evenementen en andere ontmoetingsfuncties, voor de inwoners/bezoekers van de stad en het lokale bedrijfsleven vergroten de maatschappelijke waarde van Museum van Bommel van Dam flink. Dit biedt de mogelijkheid de subsidieafhankelijkheid te verkleinen en/of de maatschappelijke waarde van te vergroten, waardoor de subsidie maatschappelijk beter te rechtvaardigen is.

EÉN ORGANISATIE

Als er wordt uitgegaan van de derde samenwerkingsvariant, die met een nieuwe museumvleugel en grotere publieksruimtes, zal er voor de verzelfstandigde organisatie Museum van Bommel van Dam een rechtspersoon moeten worden opgericht: Stichting Museum van Bommel van Dam. Deze stichting zal zich vestigen in hetzelfde gebouw (de nieuwe vleugel) als de autonome Stichting Limburgs Museum, gefinancierd door de Provincie Limburg en de BV voor het Museumcafé.

De gemeente Venlo zal jaarlijks een geïndexeerde subsidie voor de exploitatie van Stichting Museum van Bommel van Dam ter beschikking stellen. Deze zal in twee halfjaarlijkse termijnen als voorschot worden uitbetaald. Ten behoeve van de vaststelling van de exploitatiesubsidie wordt elke vier jaren een meerjarenbeleidsplan en elk jaar door Stichting Museum van Bommel van Dam in het najaar een hiervan afgeleid jaarplan aangeleverd met plannen voor het daaropvolgend jaar. Aan de hand van dit jaarplan wordt er een aantal verplichtingen afgesproken. De subsidie wordt in het tweede kwartaal van het opvolgende jaar definitief vastgesteld aan de hand van het jaarverslag en een door een onafhankelijke accountant goedgekeurde jaarrekening, waaruit blijkt dat de afgesproken verplichtingen zijn nagekomen. Essentieel is dat het verzelfstandigde Museum van Bommel van Dam vanaf de start een weerstandsvermogen ter beschikking heeft om risico's op te vangen en de achterstanden tijdens de transitiefase zijn weggewerkt. Dit is inherent een aandachtspunt voor de gemeente Venlo.

Museum van Bommel van Dam kan naast de exploitatiesubsidie een beroep doen op eventuele beschikbare (project)gelden van de gemeente Venlo die in het leven zijn geroepen voor culturele of educatieve activiteiten, imagooversterking, stadsverbetering, etc. Mede gezien de verschillende subsidiestromen worden de inkomsten en uitgaven van de verschillende organisaties gescheiden in de financiële administratie. Gezamenlijke inkomsten en uitgaven worden onderling verrekend.

Het Transitieplan gaat uit van een verzelfstandigd Museum van Bommel van Dam. De op de vorige pagina beschreven samenwerkingsvarianten gaan uit van één organisatie, twee merken. Met één organisatie wordt bedoeld dat voor de 'buitenwereld' er sprake is van één organisatie die drie entiteiten (Limburgs Museum, Museum van Bommel van Dam en het Museumcafé) bedient.

De medewerkers en vrijwilligers vormen samen één organisatie. De directie van het Limburgs Museum vormt het bestuur van de stichtingen en de directie van de BV. De Raad van Toezicht van het Limburgs Museum houdt in de toekomst behalve op het Limburgs Museum en het Museumcafé ook toezicht op Stichting Museum van Bommel van Dam. Het is logisch dat een vertegenwoordiger van de gemeente Venlo of de Stichting Van Bommel-Van Dam een zetel krijgt in het toezichthoudend orgaan van Limburgs Museum/

Museum van Bommel van Dam.

Niet alle medewerkers (of vrijwilligers) zullen 'in dienst' zijn van dezelfde entiteit. In feite is dit nu al het geval bij het Limburgs Museum. Sommige medewerkers zijn in dienst van het LM en anderen in dienst van het Museumcafé. Toch is dit in de praktijk niet merkbaar. Zowel bij bijvoorbeeld het museumoverleg, commercieel-overleg, sales-overleg of projectoverleg zijn er medewerkers van zowel het LM als van het Museumcafé aanwezig. Wordt er een derde entiteit toegevoegd aan de organisatie dan gaat dat op eenzelfde manier. Alleen als er volledige integratie plaatsvindt en alle functionarissen deel uit maken van dezelfde teams kan de communicatie binnen de organisatie optimaal functioneren.

Uiteraard worden administratief de uren van alle functionarissen over de verschillende stichtingen en BV verdeeld. Het Limburgs Museum hanteert een systeem van tijdschrijven op taakonderdelen waardoor de werkzaamheden exact geadministreerd en doorberekend kunnen worden. Het is dus logisch dat aan dit plan geen organogram is toegevoegd. Er vindt immers volledige integratie met het Limburgs Museum plaats. In de begroting is rekening gehouden met een aantal extra uren van functionarissen ten behoeve van de Stichting Museum van Bommel van Dam. Of deze uren op het gebied van collectieregistratie, standplaatsbeheer, behoud collecties, bruikleencorrespondentie, verwervingen, materiële verzorging, transporten, projectmanagement, tentoonstellingsbouw, grafische en ruimtelijke vormgeving, marketing, public relations, interne en externe communicatie, baliewerkzaamheden, in- en verkoop winkelgoederen, Museumcafé, gebouwbeheer, installatiebeheer, ICT, HR, veiligheid en beveiliging, schoonmaak, secretariaat, administratie, relatiebeheer, educatie, reserveringen, sales en bestuur kunnen worden opgevangen door medewerkers van het Limburgs Museum, het Museumcafé, ZZP'ers of dat er medewerkers overgenomen worden van de gemeente Venlo zal nader moeten worden gezien. De verwachting is echter wel dat voor een deel van de functionarissen van het huidige Museum van Bommel van Dam geen plek meer is in de nieuwe Stichting Museum van Bommel van Dam omdat de taken kunnen worden uitgevoerd door de betreffende teams van het Limburgs Museum en een aantal gespecialiseerde bedrijven en ZZP'ers op afroep. Voor specialistische en enkel voor MVBVD benodigde

kennis, kan worden gekeken of er geschikte functionarissen beschikbaar zijn via de huidige organisatie van Museum van Bommel van Dam.

TWEE MERKEN

De in dit plan uitgewerkt variant gaat uit van twee merken in een gebouw/organisatie. De keuze voor twee merken ligt voor de hand. De afgelopen veertig jaar is Museum van Bommel van Dam met geen marketingbudget en een laag pr-budget uitgebouwd tot een sterk merk. Dit is een knappe prestatie en geeft de potentie van het merk aan.

Als aan hetzelfde gebouw, een merk wordt toegevoegd dat zich altijd vanuit het verleden heeft gericht op de senioren en echte museumliefhebbers dan heeft dit voordelen voor beide merken. Als we elkaars primaire doelgroep als secundaire doelgroep nemen dan heeft dit voor alle partijen voordelen. De secundaire doelgroep is immers al 'in huis'.

In de communicatie kun je beide merken met een soortgelijke huisstijl presenteren maar met een duidelijk onderscheid in bijvoorbeeld kleur of vorm en met behoud van eigen naam en logo. Op die manier maak je beide merken 'familie' van elkaar maar blijven ze ieder hun eigen identiteit behouden.

Om de drie merken (LM/MVBVD/MC) te verbinden zou je een corporate merk kunnen neerzetten voor je stakeholders en/of als locatieaanduiding. Hierover zal verder nagedacht moeten worden en in een communicatieplan moeten worden verwoord. Wat vast staat is dat ieder merk een eigen identiteit moet behouden en verschillende primaire doelgroepen trekt.

JURIDISCHE ASPECT COLLECTIES

De collecties van Museum van Bommel van Dam zijn eigendom of in bruikleen van de gemeente Venlo. Dat wil zeggen dat de gemeente Venlo nog geruime tijd (tot circa 2084) verantwoordelijk is voor de in bruikleen genomen collecties. Daarnaast blijft de gemeente Venlo ook in de toekomst voor onbepaalde tijd verantwoordelijk voor zijn eigendommen. Deze kunnen volgens de voorwaarden in de aktes in nagenoeg alle gevallen niet geheel of gedeeltelijk worden vervreemd

en moeten vrijwel allemaal worden bewaard, geregistreerd, verzorgd en getoond. De collecties kunnen in veel gevallen dus alleen (met toestemming van de schenker of bruikleengever) in bruikleen worden gegeven aan Stichting Museum van Bommel van Dam. Er moet nadat inzichtelijk is gemaakt om welke voorwerpen het gaat besloten worden welke delen uit de kunstcollectie de nieuwe stichting in bruikleen kan krijgen van de gemeente Venlo. De overige collecties zullen moeten worden teruggegeven aan de bruikleengever of moeten indien mogelijk in overleg met de schenker en conform de richtlijnen (Erfgoedwet) op termijn worden afgestoten.

SYNERGIE COLLECTIES

Indien het Limburgs Museum en Museum van Bommel van Dam intensiever gaan samenwerken dan moet er goed gekeken worden wat de gevolgen zijn voor de collecties. De collecties zijn immers een der belangrijkste aandachtsvelden van elk museum. Het Limburgs Museum is ontstaan uit een fusie tussen het gemeentelijke Goltziusmuseum (Venlo) en het Limburgs Volkskundig Centrum (Limbricht). Het Limburgs Museum heeft een middelgrote collectie (67.000 inventarisnummers) met verzamelingen uit diverse disciplines, waarvan een aantal cultuurhistorische collecties, zoals de archeologie en volkskunde, het meest omvangrijk zijn.

Het Limburgs Museum is geen expliciet kunstmuseum; het heeft wel kunstwerken in de collectie, maar vertelt hiermee de bezoeker over de cultuurgeschiedenis van Limburg. De kunstwerken zijn in Museum van Bommel van Dam doorgaans niet in de collectie opgenomen omdat ze ons iets vertellen over ons erfgoed, maar om dat het autonome kunstwerken betreft waarbij het primaat op de kwaliteit van de kunst ligt.

Als we naar de overlap in de collecties kijken zien we dat deze bescheiden is. Er zijn raakvlakken daar waar het om kunst uit Limburg gaat van de naoorlogse periode. Alleen in de grafische verzamelingen zitten werken die in beide collecties aanwezig zijn. Naar schatting bedraagt het aantal dubbele (grafische) werken niet meer dan 150.

De mogelijkheden van synergie en versterking zijn duidelijk aanwezig en moeten een vertaling krijgen in de collectieplannen van beide musea. Alvorens dit te kunnen doen moeten afspraken worden gemaakt over de aanwezigheid van zwaartepunten in de collecties van beide musea. Dit is eenvoudig te realiseren want alleen op het gebied van naoorlogse kunst uit Limburg hebben beide musea een overlapping. Uitgangspunt van toekomstige afspraken lijken zeer duidelijk te zijn: het cultuurhistorische Limburgs Museum versterkt zich met name met kunstobjecten uit realistische/figuratieve stromingen die betrekking hebben op Limburg, terwijl Museum van Bommel van Dam zich als kunstmuseum in het verwervingsbeleid logischerwijze richt op stromingen uit de moderne kunst (van expressionisme en abstractie tot aan hedendaagse kunstuitingen) vanuit enerzijds een autonoom kunsthistorisch belang en anderzijds de inbedding in een Zuidoost-Nederlandse context nastreeft.

realiseren, alsmede om de extra kosten op te kunnen vangen voor professioneel beheer en behoud van de collecties van de gemeente Venlo/Museum van Bommel- van Dam.

EFFICIËNTIESLAG

De in dit hoofdstuk beschreven efficiëntieslag (geen aparte organisatie en dus geen dubbelfuncties) is voor Museum van Bommel van Dam noodzakelijk om budget te verkrijgen voor het maken van aansprekende tentoonstellingen en evenementen met bekenden merken en/of namen, zodat op termijn tenminste 25.000 betalende bezoekers op jaarbasis Museum van Bommel van Dam bezoeken en de daarmee hoger eigen inkomsten te

Strategie

In het Transitieplan is een start gemaakt met het formuleren van de strategie voor Museum van Bommel van Dam (nieuwe stijl). De strategie is voor dit bedrijfsplan vanuit de confrontatie verder uitgewerkt. In 2016 gaat het Limburgs Museum een nieuw bedrijfsplan 2017-2020 schrijven. Tegen die tijd heeft de verzelfstandiging van Museum van Bommel van Dam meer vorm gekregen en kan de in dit hoofdstuk beschreven strategie van Museum van Bommel van Dam en de strategie van het Limburgs Museum op elkaar worden afgestemd. Zo zou je voor beide organisaties kunnen kiezen voor dezelfde missie. Voorlopig gaan we voor het verzelfstandigde Museum van Bommel van Dam uit van onderstaande strategie.

VISIE

De wereld om ons heen verandert in een steeds rapper tempo. Grenzen vervagen, communicatie verdigitaliseert en waarden en normen veranderen. Er ontstaat steeds meer behoefte aan zinvolle en betaalbare vrijetijdsbesteding. Het museale landschap van Nederland zal daar meer op moeten worden afgestemd.

MISSIE

Museum van Bommel van Dam geeft aan een breed publiek in de regio op een laagdrempelige wijze betekenis aan moderne kunst.

KERNWAARDES

- 1 Verbonden met de regio
- 2 Toegankelijk
- 3 Betekenisgevend

DOELGROEP

Primair: senioren (55+)

Secundair: families

Tertiair: onderwijs (basis/voortgezet/speciaal)

DOELSTELLINGEN TRANSITIEFASE TEN EINDE KLAAR TE ZIJN VOOR VERZELFSTANDIGING:

- Het beheer, behoud en digitalisering van de collectie op orde brengen
- Een zakelijkere en klantgerichtere bedrijfsvoering bewerkstelligen.
- Realiseren van een optimale huisvesting.

DOELSTELLINGEN NA VERZELFSTANDIGING:

- Groeien van 11.353 bezoekers in 2013 naar 25.000 bezoekers na verzelfstandiging in een nieuwe vleugel aan het Limburgs Museum.
- Klantgericht, zakelijker en commerciëler werken en op die manier de eigen inkomsten vergroten.

IDENTITEIT

Het MVBVD toont op een toegankelijke wijze moderne kunst van, voor en aan de regio in spraakmakende wisseltentoonstellingen over aansprekende en interessante onderwerpen met bekende merken en namen én organiseert aantrekkelijke evenementen die toegankelijk zijn voor een breed publiek en constant voor vernieuwing en sensatie zorgen.

ONDERSCHEIDEND VERMOGEN TEN OPZICHTE VAN ANDERE UITJES IN DE REGIO

MVBVD is een museumuitje voor iedereen, bij goed én bij slecht weer, zinvol ingevuld, verbonden met de regio en er is of gebeurt altijd weer iets. De combinatie van deze factoren maakt het verschil, maar ook het feit dat het om een moderne kunst museum gaat dat voor iedereen toegankelijk is. Bezoekers komen voor de spraakmakende, vernieuwende en afwisselende evenementen en wisseltentoonstellingen. Het bijzondere gebouw en de combinatie met het Limburgs Museum is een toegevoegde waarde.

Plannen en doelen

Voor de toekomst van Museum van Bommel van Dam is het van belang dat kansen worden gegrepen vanuit de sterktes, en dat bedreigingen vanuit de sterktes worden gepareerd. Tegelijkertijd zullen zwaktes moeten worden aangepakt.

Bij het formuleren van de plannen en doelstellingen voor de komende jaren is uitgegaan van twee fases. Een eerste fase is de transitiefase. Deze fase is bedoeld voor het op orde krijgen van Museum van Bommel van Dam ten einde te kunnen verzelfstandigen en samenwerken met het Limburgs Museum. De tweede fase is de verzelfstandiging. In die fase worden de te bereiken doelen na verzelfstandiging geformuleerd.

TRANSITIEFASE

Collectieadministratie

De collectie van het Limburgs Museum is goed op orde wat betreft de collectieadministratie. De collectie zit, op een klein recent verworven deel na, in het Adlib registratieprogramma, is beschreven, gewaardeerd en wordt beheerd middels een bijgehouden standplaatsregistratie.

De 'kunstcollectie' van het LM is daarnaast de afgelopen twee decennia op structurele wijze materieel verzorgd. Dat wil zeggen dat een zeer groot deel van de grafische werken voorzien is van zuurvrije passe-partouts. De schilderijen zijn schoongemaakt, waar nodig gerestaureerd en voorzien van achterkantbescherming. Alleen een kleine groep objecten, voor het merendeel recent verworven moet nog door restauratoren worden behandeld. De unieke sculpturen zijn allen schoongemaakt, behandeld tegen schimmels en andere organismen en waar nodig gerestaureerd. De collectie van Museum van Bommel van Dam kent een achterstand in zowel collectieadministratie als materiële verzorging. In de in dit plan beschreven variant zullen de twee musea intensief gaan samenwerken en ook depotruimte gaan delen. Om een optimaal klimaat te creëren voor de voorwerpen dien je immers materiaalsoort bij materiaalsoort te bewaren. Dat wil zeggen dat alle schilderijen van zowel het LM als MVBVD in dezelfde depotruimte komen te hangen. Dit is alleen mogelijk als MVBVD zijn collectieadministratie en materiële verzorging op orde krijgt. De risico's (schimmels, onbekende werken etc.) zijn voor het Limburgs Museum anders te groot.

De achterstand van Museum van Bommel van Dam in de

collectieadministratie en de achterstand in de materiële verzorging zijn wezenlijke problemen. Als de collectie niet op orde is, kun je er ook niet -of slechts met veel moeite- mee werken en/of afstoten. Je weet immers niet wat je hebt en waar het staat. Om samenwerken mogelijk te maken zul je nu al moeten gaan werken aan de collectieregistratie. Dit zal op een dusdanige wijze moeten gebeuren dat bij een samenwerking de collectieregistratie samengevoegd kan worden in een softwareprogramma. Hiervoor moet de ICT van Museum van Bommel van Dam worden geoptimaliseerd. Dit is het eenvoudigste te realiseren door de ICT van Museum van Bommel van Dam in een shared service agreement te integreren met het Limburgs Museum. Dit maakt niet alleen een optimale collectieadministratie mogelijk maar brengt ook andere 'quick wins' met zich mee.

Er zal de komende tijd met de collecties moeten worden gewerkt om de verzelfstandiging van MVBVD mogelijk te maken. Er zullen 'meters' moeten worden gemaakt: de collectie zal in een zo'n kort mogelijke tijd op een minimaal niveau beschreven moeten worden. Niet alle velden van Adlib maar alleen de belangrijkste.

Het LM stelt voor een plan van aanpak te schrijven betreffende de collectieregistratie en indien mogelijk te ondersteunen bij de uitwerking. Een projectleider zal de voortgang en kwaliteit moeten bewaken.

Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering van Museum van Bommel van Dam is niet optimaal. De passie van de meeste medewerkers ligt bij de inhoud en niet bij de zakelijke en commerciële kant van de organisatie. Zo zal er op korte termijn marktonderzoek moeten worden gedaan zodat mede aan de hand hiervan het tentoonstellingsprogramma na verzelfstandiging kan worden vastgesteld. Daarom zal naar een modus moeten worden gezocht de bedrijfsvoering van Museum van Bommel van Dam te optimaliseren in de transitiefase ten einde een goede basis te hebben voor verzelfstandiging.

Bij musea verdien je immers nog altijd het gemakkelijkste geld, door het niet uit te geven.

Ten einde Museum van Bommel van Dam te kunnen verzelfstandigen zal er door de huidige medewerkers compleet

anders moeten worden gedacht en gedaan. Dit vergt tijd en aandacht en dus middelen.

Tijdelijke sluiting

De benodigde veranderingen zijn ingrijpend en vragen veel van de medewerkers van Museum van Bommel van Dam. Er moet niet onderschat worden wat het gereed maken van het museum voor een verzelfstandiging doet met de medewerkers van Museum van Bommel van Dam. Er wordt veel van hen gevraagd zonder dat duidelijk is of men na verzelfstandiging nog onderdeel is van de organisatie. Dit gegeven en de grote achterstand in bedrijfsvoering en collectieadministratie doet de vraag opkomen of het museum niet tijdelijk gesloten moet worden ten einde de transitie door te voeren en de verzelfstandiging (inclusief programmering) goed voor te bereiden. Het moment van sluiting moet goed bekeken worden. Er moet een gepast 'afscheid' worden genomen van het gebouw en de gemeentelijke dienst. Daarom is het noodzakelijk dat voor de tijdelijke sluiting en alles wat daarmee samenhangt een duidelijk en doordacht (communicatie)plan is.

Het moment waarop het museum sluit zal op vrij korte termijn moeten worden vastgesteld zodat hiermee rekening kan worden gehouden in de bedrijfsvoering. Museum van Bommel van Dam zal geen verplichtingen meer aangaan voor wat betreft tentoonstellingen en evenementen en medewerkers die zich nu bezighouden met publiekstaken kunnen mogelijk worden ingezet bij bijvoorbeeld collectietaken.

Nieuwe vleugel

Uiteraard geldt dit, al is het in mindere mate, ook voor het Limburgs Museum. Ook deze organisatie moet er met name bij de programmering van de komende tentoonstelling en evenementen rekening mee houden dat er een aanbouw en intensieve samenwerking moet worden voorbereid en Museum van Bommel van Dam begeleid moeten worden in de transitiefase.

Daarnaast moet er tijdens de sluitingsperiode ook worden gewerkt aan een spectaculaire opening en programma voor de nieuwe museumvleugel, moet er een jaarplan geschreven worden voor de beide organisaties, de organisaties fysiek moeten worden samengevoegd etc.

VERZELFSTANDIGING

Bij de opening van de nieuwe museumvleugel en de presentatie van het nieuwe Museum van Bommel van Dam moet de verzelfstandiging van Museum van Bommel van Dam een feit zijn. Vanaf dat moment moeten de doelen uit de transitiefase gerealiseerd zijn en kan er gewerkt gaan worden aan de doelen van het verzelfstandigd Museum van Bommel van Dam.

Publiek

De bezoekers van Museum van Bommel van Dam waarderen het museum met een hoog cijfer. Maar liefst 92% van de bezoekers geeft aan van plan te zijn het museum nogmaals te bezoeken. Hieruit kan geconcludeerd worden dat de bezoekers die het museum bezoeken tevreden zijn met dat wat ze zien in Museum van Bommel van Dam.

De naamsbekendheid van het MVBVD is hoog voor een relatief klein museum, met geen marketingbudget en een laag pr-budget. Als de twee instellingen onder een dak optimaal het publiek wil bedienen is het van belang dat we beiden een andere primaire doelgroep aanspreken. Daarmee verbreden we ons potentieel publiek en verlagen we middels een aantrekkelijk combikaartje de drempel om beide instellingen te bezoeken. Daarmee dagen we het publiek uit verder te kijken dan de primaire eigen interesses. We geloven daarmee een aanzienlijke groei in bezoekersaantallen te kunnen realiseren, waardoor we 'als combinatie' op termijn meer dan 100.000 bezoekers kunnen trekken en daarmee structureel in de Top 55 van De Museumvereniging staan.

Collecties

Museum van Bommel van Dam is ontstaan vanuit de 'oercollectie' die een duidelijk 'Nederlands' profiel heeft met een stevige basis in de jaren 50 en 60. In de collectie zit relatief weinig werk dat direct aansluit bij de tradities van het expressionisme. Museum van Bommel van Dam zou binnen het gewenste profiel kansen moeten zien te benutten om de collectie substantieel te versterken met een (beperkt) aantal werken van hoge kwaliteit gemaakt tijdens het interbellum en de jaren direct na de Tweede Wereldoorlog. Daarbij moet ook gekeken worden naar de potenties van kunstenaars uit Z.O. Nederland. Daarmee wordt 1) het gewenste beleid rondom

expressieve schilderkunst meer gewicht gegeven; 2) het regionale profiel versterkt en 3) een 'verbinding' geschapen tussen beide musea, die dan beiden vanuit een (Zuid-) Nederlandse/Limburgs perspectief samenhangende collecties hebben en een goed overzicht bieden. Die kansen zijn nog altijd aanwezig met betrekking tot kunstenaarsverzamelingen en collecties van particuliere verzamelaars. Daartoe moet duidelijk zijn wat de hiaten in de collectie zijn. Omdat dit voor kunstmusea -een van de allerbelangrijkste mogelijkheden van verbetering van collecties betreft, moet alles wat met 'ontzamelen' te maken heeft met de grootste zorgvuldigheid geschieden teneinde de mogelijkheden van toekomstig mecenaat niet tegen te werken.

Daarnaast zou Museum van Bommel van Dam een beleidskeuze moeten maken rondom driedimensionale kunst. Met name (interne) ruimteoverwegingen hebben keuzen gedomineerd, maar het museum functioneert wel in een regio/provincie met een rijke sculpturale traditie (Tajiri, Killaars, Eggen, etc).

Ontzamelen

Ontzamelen heeft pas nut als men beschikt over alle relevante data over de collecties en dus de collectieadministratie op orde heeft. Pas dan kan volgens de richtlijnen van het Rijk worden ontzamd.

Omdat de collectieadministratie niet op orde is, zijn er op dit moment onvoldoende gegevens beschikbaar om te kunnen ontzamen. Daartoe moeten eerst alle (deel)collecties goed in kaart worden gebracht conform de richtlijnen.

Een 'quick win' ligt opgesloten in de verzamelingen 'persoonlijke documenten'. Gewoonlijk beheert een museum archieven en documentaire collecties indien men een heel specifieke

onderzoeksfunctie heeft. Dat is bij Museum van Bommel van Dam niet het geval. In de toekomst zal deze functie ook steeds minder door musea worden opgepakt omdat er doorgaans minder tijd, geld en personeel voor louter wetenschappelijke taken is. Daarom kan op vrij korte termijn besloten worden deze documenten over te dragen aan de instelling die daartoe in het leven is geroepen: Rijksdienst voor Kunsthistorische Documentatie of een wettelijk goedgekeurde archiefbewaarplaats.

Voor de rest kan er pas worden ontzamd als er voldoende zicht is op de diverse 'betekenissen' en 'waarden' van de (deel) collecties. Hierbij moet wel een kanttekening worden gemaakt. Vaak leeft er een verkeerd beeld over ontzamen. Ontzamen dient om 'overlast' uit collecties te halen en de collecties intrinsiek sterker te maken. Er gelden in Nederland duidelijke regels hoe musea mogen ontzamen. Soms levert ontzamen extra middelen op, maar die dienen conform de richtlijnen van gecertificeerde musea ingezet te worden in de resterende collecties van het museum. Meestal kost ontzamen (zeker op de korte termijn) doorgaans meer geld (personeelskosten) dan het oplevert.

Presentaties en onderzoek

Het is wenselijk dat Museum van Bommel van Dam in de nieuwe vleugel drie tentoonstellingen per jaar gaat maken:

A-tentoonstelling

MVBVD maakt per jaar één hoofdtentoonstelling van een kunstenaar die er (inter)nationaal toe doet binnen de uitingsvormen van de moderne kunst, met name het expressionisme. Met andere woorden een spraakmakende

tentoonstelling met een bekende naam en/of merk. Deze tentoonstelling blijft tenminste vier maanden staan. Mogelijke onderwerpen zijn:

Overzichten van een stroming met focus op Zuid-Nederland/ Vlaanderen/Rijnland, bijvoorbeeld:

- 1 vroeg-expressionisme / kubisme-futurisme / abstractie / laat-expressionisme
- 2 nieuwe zakelijkheid / magisch realisme / surrealisme
- 3 vrije beelden / experimentelen / cobra
- 4 nieuwe realisten
- 5 abstract expressionisme / materieschilderkunst / informelen
- 6 nul / zero
- 7 nieuwe figuratie / super-realisme / neo-expressionisme / postmodernisme

Er zullen ongetwijfeld binnen deze stromingen diverse kunstenaars zijn die op (kunst)historische gronden een specifieke betekenis hebben gehad voor het werkgebied van MVBVD. Het is dan mogelijk een keuze te maken voor een solo-expositie en/of plaatsing in duidelijke context van de stroming.

In de museumpraktijk zijn er dan drie varianten: Ten eerste zijn er grotere (inter)nationale tentoonstellingen die in meerdere landen te zien zijn, waarbij de exclusiviteit in beginsel per land geregeld wordt. Participatie in deze projecten is mogelijk door inkoop of door inbreng van bruiklenen. Een tweede variant is dat een (buitenlands) museum een tentoonstelling maakt dat voor het profiel van het betreffende museum van belang is. Deze tentoonstelling zou dan vrijwel integraal kunnen worden overgenomen, mits de locaties/bereik van de musea niet concurrerend is. Hiervoor moet een collegiaal netwerk worden onderhouden. Ten derde kan Museum van Bommel van Dam een tentoonstelling maken die voor een ander (buitenlands) museum interessant is om over te nemen. In feite is dat vergelijkbaar met de tweede variant en stoelt ook op het principe van een netwerk. Mogelijkheden zijn o.a.:

Armando *	Lei Molin *
Karel Appel	Roger Raveel *
Gerrit Benner *	GVA Röling *
Bram Bogart *	Anton Rooskens *
Kees van Bohemen *	Rob Scholte *
Armand Bouten	Jan Schoonhoven *
Pieter Defesche *	Wim Schuhmacher *
Jan Dibbets *	Pierre van Soest *
Jef Dierden *	Peter Struycken
Rineke Dijkstra *	Shinkichi Tajiri *
Leo Gestel *	Toon Teeken *
Hans van Hoek (recent geweest) *	Charley Toorop en Edgar Fernhout *
Willem Hussum	Wagemaker *
Raoul Hynckes *	Wiegman & Wiegman
Ger Lataster *	Carel Willink *

B-tentoonstelling

Per jaar wordt er één tentoonstelling gemaakt die gelieerd aan de collectie van Museum van Bommel van Dam volgens de genoemde 13 themata/aanwezige kunstenaars (zie ook lijst bij A-tentoonstelling; gemerkt met * is prominent aanwezig in collectie MVBVD). Door Museum van Bommel van Dam zijn navolgende themata daartoe geschikt bevonden:

1 portret	8 kleur, licht en vorm
2 landschap	9 materialen
3 identiteit	10 woord in beeld
4 engagement	11 kunst en wetenschap
5 spiritualiteit	12 interdisciplinair
6 schrijven met licht	13 esthetica
7 van figuratie naar abstractie	

Er wordt bij deze tentoonstelling gestreefd naar een zo'n optimaal mogelijke interactie met het publiek. De tentoonstelling is op die manier laagdrempelig maar geeft ook betekenis aan (moderne) kunst (in Limburg). Deze thema's lenen zich ook om andere informatiedragers/objecten (uit de collecties van bijv. het Limburgs Museum) toe te voegen waardoor meer beleving en betekenis wordt gegeven.

C-tentoonstelling

Per jaar wordt er één thematentoonstelling gemaakt of vindt er één evenement plaats die een band heeft met de stad/regio en waarbij hedendaagse kunstenaars uit de brede regio betrokken zijn. Dat kan zijn in het museum, maar ook participierend in het project vanuit een andere ruimte (atelier); het evenement verbindt de participanten vanuit een fysiek begaanbare route.

Een dergelijke programmering biedt uitstekende inhoudelijke uitgangspunten voor een nauwe samenwerking tussen Museum van Bommel van Dam en het Limburgs Museum. Door de juiste programmering kunnen dan in Venlo samenhangende exposities worden aangeboden, die samen beter in de markt kunnen worden gezet. Daarin kunnen de musea gebruik maken van de complementaire collecties en de aanwezige kennis in de beide musea. Beide musea kunnen hiervan veel voordeel verwachten in diverse onderdelen van de productcyclus (ideevorming, realisatie, publiekswerking).

Financiën

MVBVD met het LM in een gebouw plaatsen levert naast inhoudelijke voordelen ook in financieel opzicht winst.

De fysieke verbinding zorgt voor een fysiek grotere speler in de markt. Hierdoor kunnen gunstigere contracten met onderaannemers worden afgesloten, uren van medewerkers kunnen efficiënter worden ingezet (gedeeld baliepersoneel), faciliteiten worden door beide instellingen gebruikt (apparatuur, transportmiddelen, software, tentoonstellingsmiddelen) etc. waardoor investeringskosten kunnen worden gedeeld. Een win-win situatie dus. Maar de winst zit niet alleen aan de kostenkant. Door de samenwerking zullen ook de inkomsten groeien: toenemende bezoekersaantallen, groei inkomsten uit verhuur van ruimtes, uit rondleidingen, Museumcafé en een groei van de Businessclub en Vriendenstichting.

BEGROTING

In de begroting zijn twee scenario's uitgewerkt in tabel 1:

Kolom 1: Begroting uit Transitieplan. De cijfers zijn overgenomen uit het Transitieplan en geven de situatie weer van een verzelfstandigd Museum van Bommel van Dam in een eigen gebouw met shared services met het Limburgs Museum. De directie van het LM is van mening dat deze begroting niet geheel realistisch is en schat in dat de kosten aanzienlijk hoger liggen.

Kolom 2: Begroting van een verzelfstandigd Museum van Bommel van Dam, waarbij wordt samengewerkt volgens de uitgangspunten van dit plan en Museum van Bommel van Dam gerealiseerd wordt in een nieuwe vleugel aan het Limburgs Museum.

De geschatte kosten zijn gebaseerd op de huidige kosten van MVBVD en het LM.

INVESTERING VAN DE HUISVESTING

De kosten van aanbouw en inrichting van een MVBVD-vleugel aan het gebouw van het LM zijn geraamd op 6 miljoen.

Er is door de gemeente Venlo rekening gehouden met een structurele jaarlijkse exploitatiesubsidie van 1 miljoen, conform Transitieplan. Als er wordt samengewerkt met het Limburgs Museum volgens onderhavig plan kan de structurele jaarlijkse

exploitatiesubsidie van MVBVD verder worden teruggebracht naar €750.000.

De ruimte die ontstaat ad €250.000 kan door de gemeente Venlo gebruikt worden voor de dekking van een deel van de kapitaallasten van de nieuwbouw. Daarnaast kunnen de (gereserveerde) middelen in de concept-begroting 2015 van de gemeente Venlo ad €1.625.000 gebruikt worden voor de nieuwbouw. De Provincie Limburg heeft nog een bedrag (€750.000) gereserveerd voor de realisatie van Fase II Museumkwartier in Venlo. Wellicht is dit bedrag beschikbaar voor de aanbouw. Als de gemeente bereid is een investeringssubsidie in het gebouw te verlenen, dan kan deze worden afgeschreven binnen de voor gebouwen gebruikelijke afschrijvingstermijn van 40 jaar (zie tabel 2). Uitgaande van positieve besluitvorming omtrent enerzijds de gemeentelijke investering ad €1.625.000 en anderzijds de provinciale gelden ad. €750.000 zijn de investeringslasten van de MVBVD-vleugel gedekt.

TABEL 1: BEGROTING

BATEN	MVBVD zonder Limburgs Museum (uit Transitieplan)	MVBVD met Limburgs Museum
Entreegelden	110.000	100.000
Museumwinkel	27.500	25.000
Businessclub		10.000
Vrienden	25.000	10.000
Museumcafé		
Reserveringen & sales	6.240	10.000
Fondsen	15.000	75.000
Collecties		1.000
Overige inkomsten	50.000	5.000
Subsidies structureel	1.000.000	750.000
Subsidies incidenteel	45.000	pm
Rente	36.095	10.000
Totaal baten	1.314.835	996.000
LASTEN		
Loonkosten	458.378	260.500
Algemeen	111.102	15.875
Collecties	69.000	200.000
Onderzoek & presentaties	167.935	252.500
Educatie	15.000	2.500
Secretariaat	16.000	8.625
Administratie	39.000	5.000
Facilitaire dienst	331.500	205.000
Marketing & communicatie	50.000	26.250
Evenementen	-	3.500
Reserveringen & sales	-	2.500
Balie & winkel	20.625	13.750
Onvoorzien	15.000	
Rente	36.300	
Totaal lasten	1.329.840	996.000
EXPLOITATIE SALDO	-15.005	0

investering		6.000.000,00
bijdr prov		750.000,00 gereserveerde gelden Fase II Museumkwartier
netto investering		5.250.000,00 investeringssubsidie
afschr	40 jr	131.250,00
rente	5%	

TABEL 2

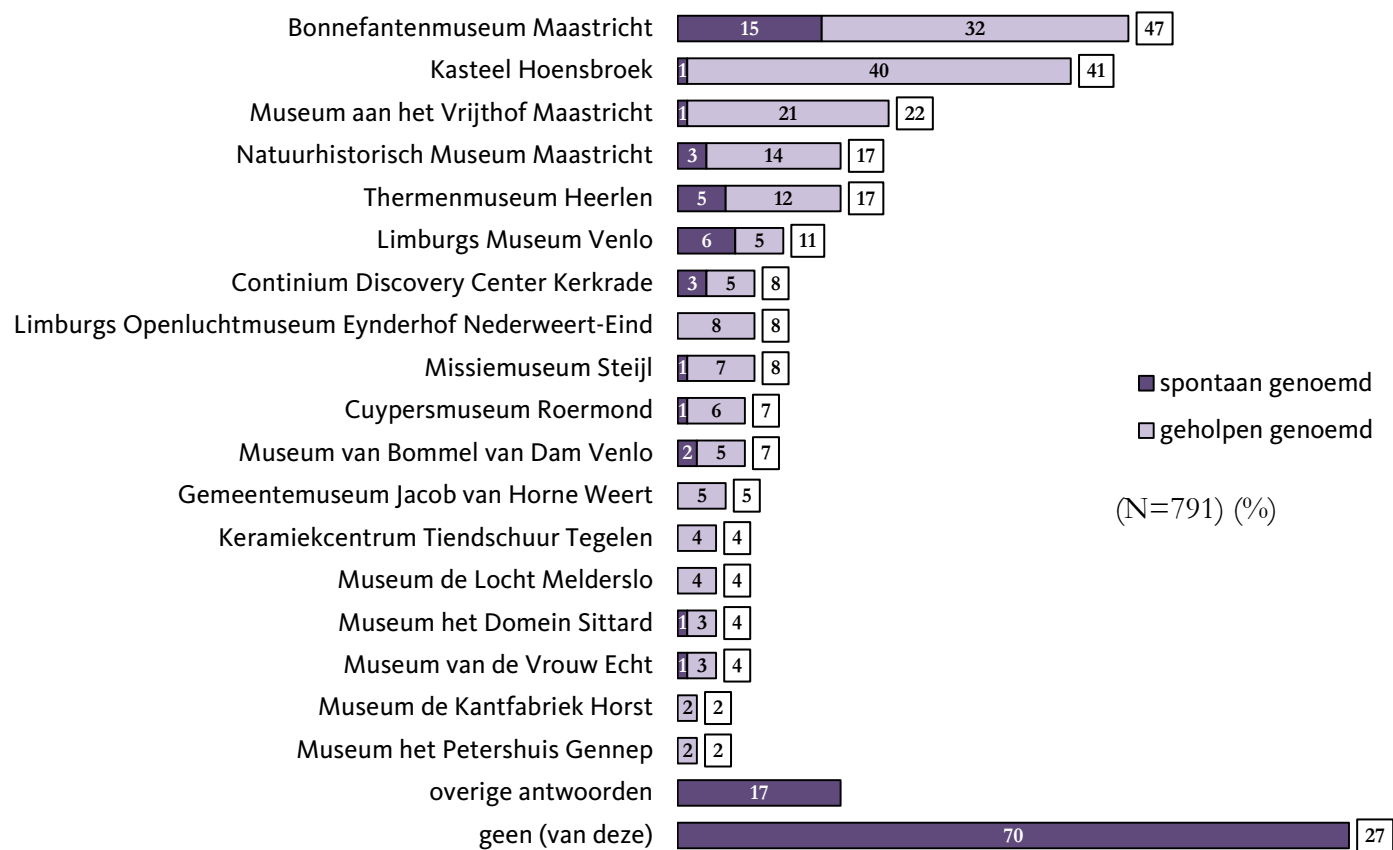
	boekw 1-1	afschr	rente	boekw 31-12	kap.last investering € 5.250.000	kap.last investering € 1.625.000	extra kap.last
2016	5.250.000,00	131.250,00	262.500,00	5.118.750,00	393.750,00	144.000,00	249.750,00
2017	5.118.750,00	131.250,00	255.937,50	4.987.500,00	387.187,50	140.862,50	246.325,00
2018	4.987.500,00	131.250,00	249.375,00	4.856.250,00	380.625,00	137.725,00	242.900,00
2019	4.856.250,00	131.250,00	242.812,50	4.725.000,00	374.062,50	134.587,50	239.475,00
2020	4.725.000,00	131.250,00	236.250,00	4.593.750,00	367.500,00	131.450,00	236.050,00
2021	4.593.750,00	131.250,00	229.687,50	4.462.500,00	360.937,50	128.312,50	232.625,00
2022	4.462.500,00	131.250,00	223.125,00	4.331.250,00	354.375,00	125.175,00	229.200,00
2023	4.331.250,00	131.250,00	216.562,50	4.200.000,00	347.812,50	122.037,50	225.775,00
2024	4.200.000,00	131.250,00	210.000,00	4.068.750,00	341.250,00	118.900,00	222.350,00
2025	4.068.750,00	131.250,00	203.437,50	3.937.500,00	334.687,50	115.762,50	218.925,00
2026	3.937.500,00	131.250,00	196.875,00	3.806.250,00	328.125,00	112.625,00	215.500,00
2027	3.806.250,00	131.250,00	190.312,50	3.675.000,00	321.562,50	109.487,50	212.075,00
2028	3.675.000,00	131.250,00	183.750,00	3.543.750,00	315.000,00	106.350,00	208.650,00
2029	3.543.750,00	131.250,00	177.187,50	3.412.500,00	308.437,50	103.212,50	205.225,00
2030	3.412.500,00	131.250,00	170.625,00	3.281.250,00	301.875,00	100.075,00	201.800,00
2031	3.281.250,00	131.250,00	164.062,50	3.150.000,00	295.312,50	61.537,50	233.775,00
2032	3.150.000,00	131.250,00	157.500,00	3.018.750,00	288.750,00	60.170,00	228.580,00
2033	3.018.750,00	131.250,00	150.937,50	2.887.500,00	282.187,50	58.802,50	223.385,00
2034	2.887.500,00	131.250,00	144.375,00	2.756.250,00	275.625,00	57.435,00	218.190,00
2035	2.756.250,00	131.250,00	137.812,50	2.625.000,00	269.062,50	56.067,50	212.995,00
2036	2.625.000,00	131.250,00	131.250,00	2.493.750,00	262.500,00	54.700,00	207.800,00
2037	2.493.750,00	131.250,00	124.687,50	2.362.500,00	255.937,50	53.332,50	202.605,00
2038	2.362.500,00	131.250,00	118.125,00	2.231.250,00	249.375,00	51.965,00	197.410,00
2039	2.231.250,00	131.250,00	111.562,50	2.100.000,00	242.812,50	50.597,50	192.215,00
2040	2.100.000,00	131.250,00	105.000,00	1.968.750,00	236.250,00	49.230,00	187.020,00
2041	1.968.750,00	131.250,00	98.437,50	1.837.500,00	229.687,50	47.862,50	181.825,00
2042	1.837.500,00	131.250,00	91.875,00	1.706.250,00	223.125,00	46.495,00	176.630,00
2043	1.706.250,00	131.250,00	85.312,50	1.575.000,00	216.562,50	45.127,50	171.435,00
2044	1.575.000,00	131.250,00	78.750,00	1.443.750,00	210.000,00	43.760,00	166.240,00
2045	1.443.750,00	131.250,00	72.187,50	1.312.500,00	203.437,50	42.392,50	161.045,00
2046	1.312.500,00	131.250,00	65.625,00	1.181.250,00	196.875,00	41.025,00	155.850,00
2047	1.181.250,00	131.250,00	59.062,50	1.050.000,00	190.312,50	39.657,50	150.655,00
2048	1.050.000,00	131.250,00	52.500,00	918.750,00	183.750,00	38.290,00	145.460,00
2049	918.750,00	131.250,00	45.937,50	787.500,00	177.187,50	36.922,50	140.265,00
2050	787.500,00	131.250,00	39.375,00	656.250,00	170.625,00	35.555,00	135.070,00
2051	656.250,00	131.250,00	32.812,50	525.000,00	164.062,50	34.187,50	129.875,00
2052	525.000,00	131.250,00	26.250,00	393.750,00	157.500,00	32.820,00	124.680,00
2053	393.750,00	131.250,00	19.687,50	262.500,00	150.937,50	31.452,50	119.485,00
2054	262.500,00	131.250,00	13.125,00	131.250,00	144.375,00	30.085,00	114.290,00
2055	131.250,00	131.250,00	6.562,50	-	137.812,50	28.717,50	109.095,00

BIJLAGEN

- A Naamsbekendheid Limburgse musea in Limburg, Noord-Brabant en Gelderland
- B Bekendheid Museum van Bommel van Dam
- C Voorwaarden collecties Museum van Bommel van Dam
- D Impressie vleugel Museum van Bommel van Dam
- E Samenwerking Noordbrabants Museum en Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch
- F Top 55 De Museumvereniging

Bijlage A

Naamsbekendheid Limburgse musea in Limburg, Noord-Brabant en Gelderland

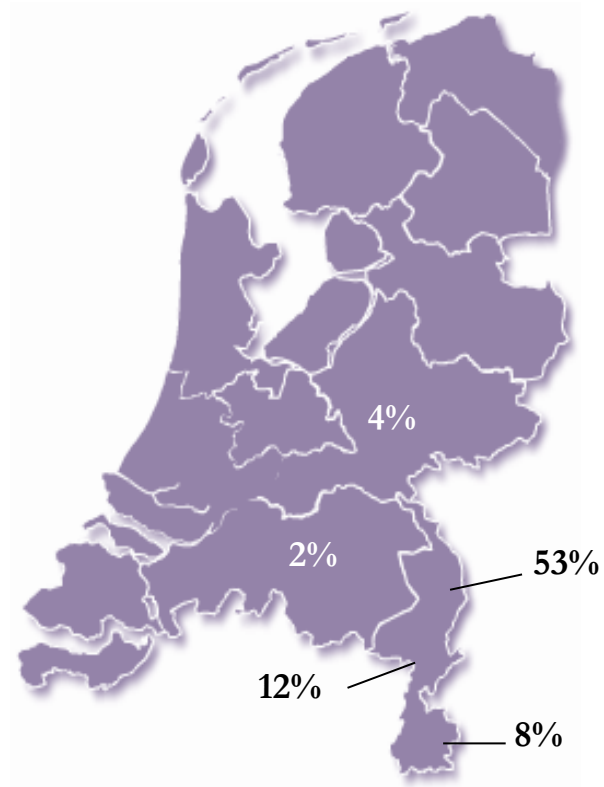

Gemeten onder personen 18+ uit Limburg, Noord-Brabant en Gelderland

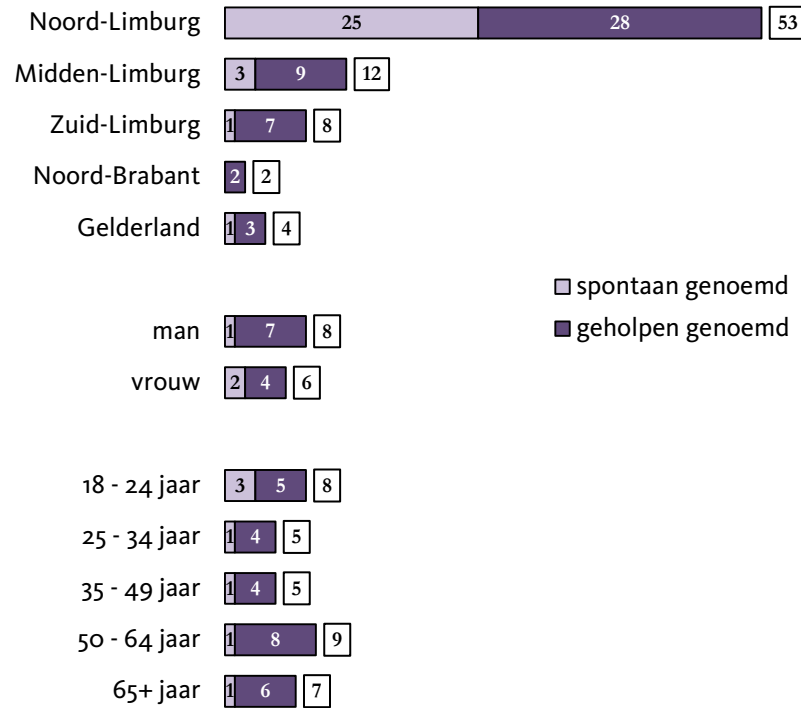
Onderzoek is uitgevoerd eind 2012 door Branches & Trends

Bijlage B

Bekendheid Museum van Bommel-van Dam

TOTAAL

spontaan genoemd

geholpen genoemd

Gemeten onder personen 18+ uit Limburg, Noord-Brabant en Gelderland
Onderzoek is uitgevoerd eind 2012 door Branches & Trends.

Bijlage C

Opsomming aantal voorwaarden collecties Museum van Bommel-van Dam

Oercollectie

De verschillende bruikleenovereenkomsten en de schenking kennen een aantal voorwaarden:

1. Schenkingsakte 1969

- als een onverbrekelijk geheel intact laten.
- de schenking moet door de GV worden ondergebracht in een geschikt gebouw geheten "Gemeentelijk Museum Van Bommel Van Dam".
- in bewaarneming voor rekening en risico gemeente.
- ten einde het museumlevendig te houden zal de expositie van een gedeelte van de collectie per kwartaal worden gewijzigd.
- in het museum of in een ander geschikt gebouw wordt in de zomermaanden een grote tentoonstelling aan de collectie Van Bommel-Van Dam gewijd.
- het samenstellen van de exposities gebeurt in samenwerking en overleg met het echtpaar.
- levende kunstenaars die vertegenwoordigd zijn in de collectie krijgen zoveel mogelijk voorrang om om niet een expositie te houden in het museum.
- het tentoonstellingsbeleid wordt zodanig gevoerd dat elk kunstwerk tenminste eenmaal in de vijf jaar tenminste drie achtereenvolgende weken te zien is.
- er zullen geen werken aan de collectie worden toegevoegd of worden geëxposeerd waar het echtpaar bezwaar tegen heeft.
- opbrengsten uit reproducties worden aangewend voor de museumcollectie.
- overige opbrengsten zijn voor de GV.
- deze bepaling zijn van toepassing op alle verdere schenkingen en nalatenschappen van het echtpaar.

2. Statuten stichting Van Bommel-Van Dam 1985

- organiseren van een tweejaarlijkse Van Bommel-Van Dam prijs aan een jonge veel belovende kunstenaar of kunstenares. De kosten rond de prijs komen ten lasten van de stichting.
- kunstwerken uit de collectie van het echtpaar mogen nimmer worden ontfreemd.
- jaarlijks zal het bestuur van de stichting zich vergewissen van de staat van de kunstwerken en de aanwezigheid van de kunstwerken controleren.
- bestuur van de stichting bestaat uit minimaal drie A-leden en vier B-leden. De B-leden worden benoemd door het college voor de periode gelijk aan die van de gemeenteraad. Leden kunnen onbepaald worden herbenoemd. A-leden worden door de A-leden benoemd.
- Het bestuur laat zich bij het aankopen van een werk adviseren door een adviescommissie. Deze commissie bestaat uit minimaal drie en maximaal vijf leden. A-leden hebben voorrang bij zitting. De voorzitter van de stichting is voorzitter van de adviescommissie.
- De statuten van de stichting kunnen alleen worden gewijzigd na goedkeuring van de GV. Het lid over de VBVD-prijs en de ontfreemding mogen niet worden gewijzigd.

3. Bruikleenovereenkomst met GV 1985

- De bruikleenovereenkomst is aangegaan voor 75 jaar met een stilzwijgende verlenging van 25 jaar, dus tot 2060.
- De stichting mag de bruikleen alleen terugvorderen als de GV niet aan de voorwaarden voldoet en/of het museum zou worden opgeheven.
- De werken mogen niet zonder toestemming van de stichting aan derden worden overgedragen.
- De werken mogen niet zonder toestemming van de stichting worden gerestaureerd.
- De werken (incl. die van de schenking) in minimaal twee wisselende exposities tonen aan publiek.

4. Bruikleenovereenkomst met GV 1988

- 175 werken.
- zelfde voorwaarden als bruikleenovereenkomst 1985.

5. Schenkingsakte echtpaar aan stichting 1990

- geen bijzondere bepalingen.
- bruikleenovereenkomst met GV niet in bezit LM (opgevraagd).

6. Vaststellingsovereenkomst 2009

- Vaststellingsovereenkomst legt vast dat de stichting toeziet op het naleven van de voorwaarde in de schenkingsovereenkomst.

Collectie Defesche

- Regelmatig in MVBVD of op andere locaties werken van Pieter Defesche tentoonstellen.
- Stukken mogen in bruikleen worden gegeven aan andere musea.
- Samenstellen van exposities in overleg met de schenker.
- Alleen stukken uit de grafiekc collectie mogen worden onttreemd. De opbrengst moet ten goede komen aan de collectie Defesche.

Collectie Jef Diederer

- De collectie moet een integraal onderdeel uitmaken van de gemeentelijke museale collecties.
- De zorg dient in handen te zijn van het gemeentelijke MVBVD.
- Zodra in Venlo de museale infrastructuur zodanig is dat de collectie of steeds wisselende delen daaruit permanent kan worden tentoongesteld zal de GV de naam "Collectie Diederer Venlo" in alle publieke uitingen bezigen en de naam van de schenker op duidelijk zichtbare wijze worden vermeld.

Collectie Marianne van der Heijden

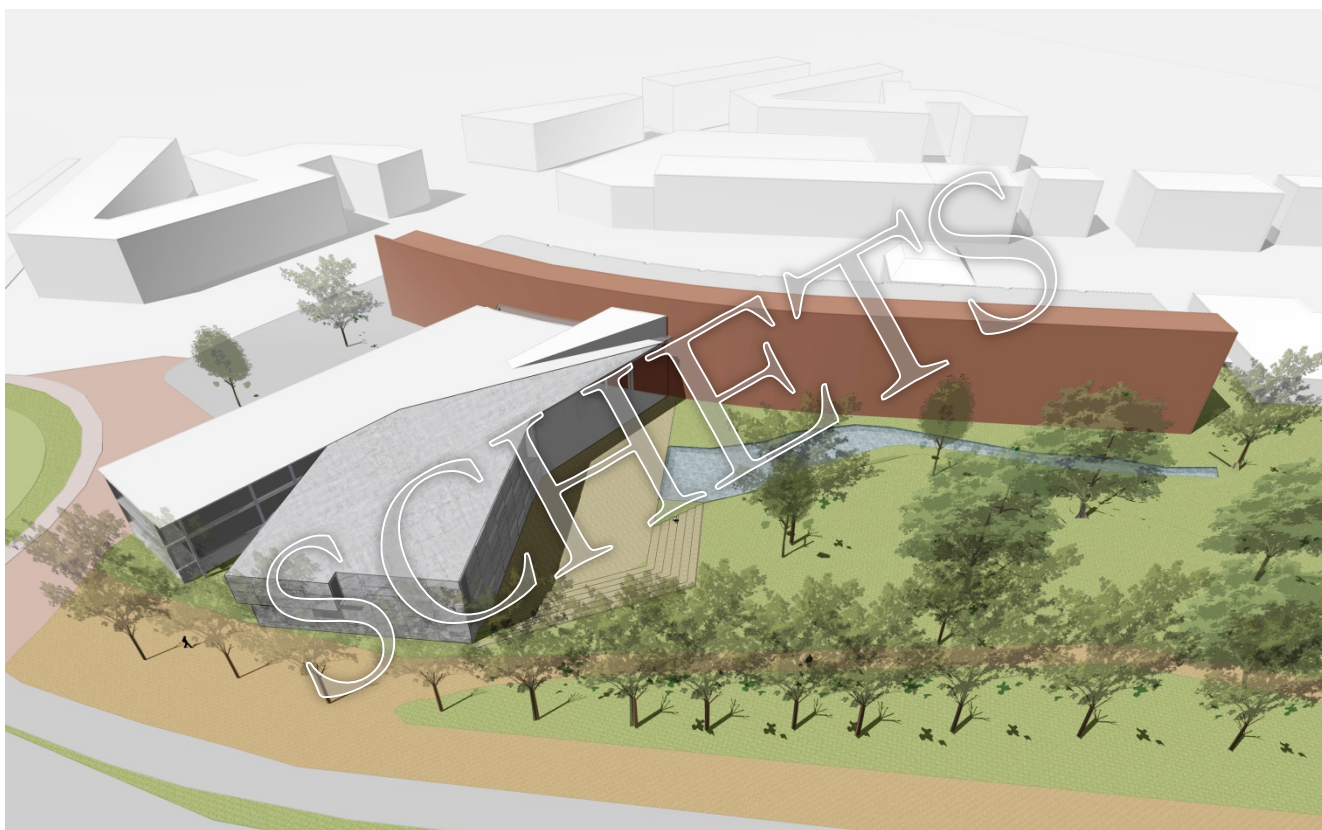
- De werken moeten regelmatig tentoongesteld worden in MVBVD.
- De GV mag de werken aan een ander museum in bruikleen geven.
- Tot 2059 mogen er geen stukken uit de collectie worden onttreemd. Behalve niet unieke stukken uit de grafiekc collectie. De opbrengst moet ten goede komen aan de in 2013 gerealiseerde tentoonstelling en boek.
- Het persoonlijke archief van de stichting mag worden overgedragen aan het RKD en het ICN.
- De rechten worden ook overgedragen aan de GV.
- In 2014 wordt er een promotieonderzoek uitgevoerd naar de collectie Amsterdamse Limburgers en dan met name naar Marianne van der Heijden.

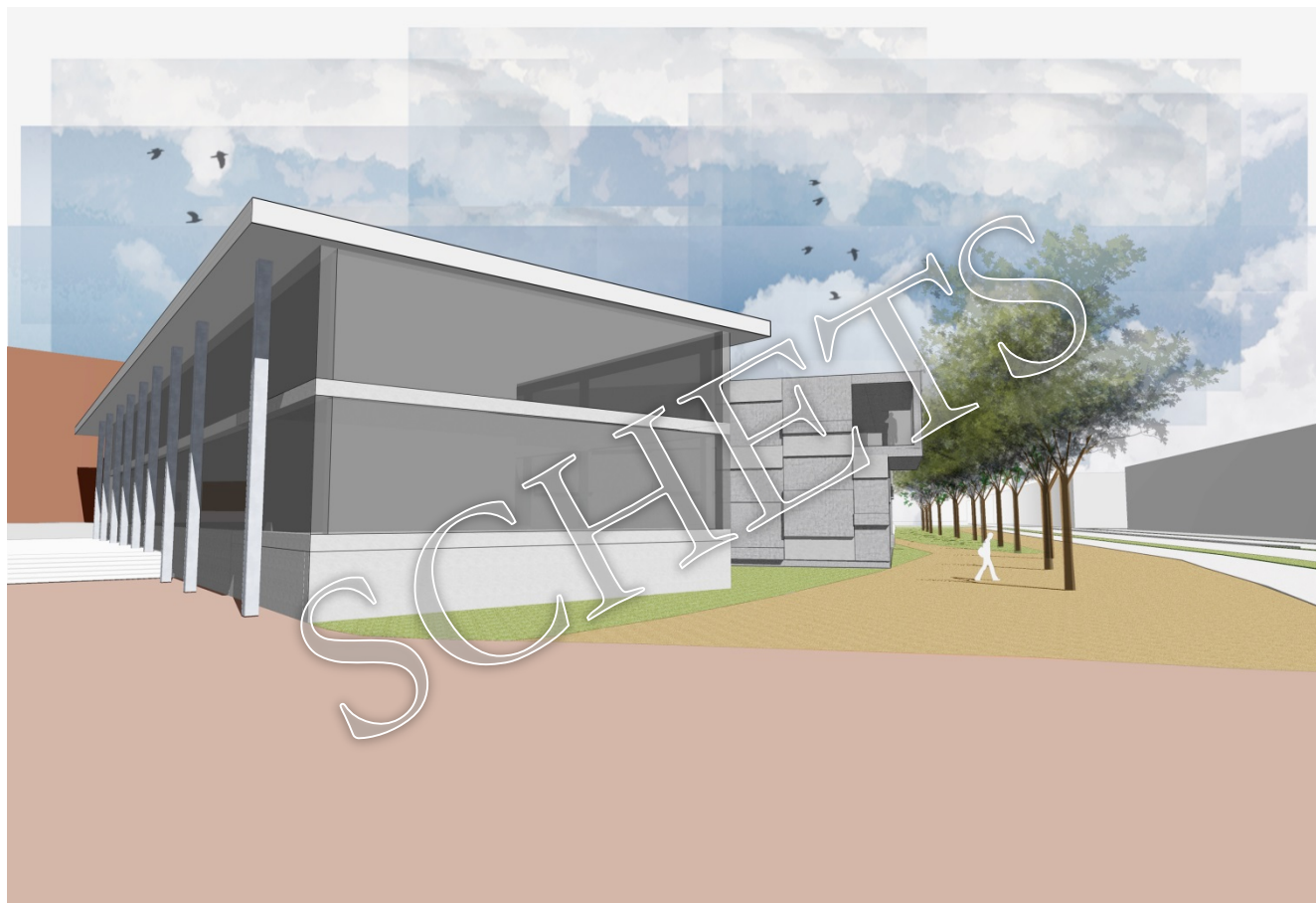
Collectie Knecht-Drenth

- De collectie moet als een geheel in stand worden gehouden en blijft in MVBVD.
- Het geldbedrag wordt in een op te richten fonds "Collectie Knecht-Drenth Venlo" gestort van waaruit de uitkeringen plaatsvinden.
- De collectie moet uitgebreid worden, dekking vanuit fonds.
- Het verwervingsfonds moet in stand worden gehouden, dekking vanuit fonds.
- Alle werken vanaf 1 juli 2012 toegankelijk via de website van het museum.
- Minimaal 1 maal per jaar tijdelijke expo.

Bijlage D

Impressie vleugel Museum van Bommel-Van Dam (grijze gedeelte)

Musea Den Bosch profiteren van samenwerking

Het Noordbrabants Museum en het Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch krijgen veel meer bezoekers sinds ze samen onder één dak zitten in het Museumkwartier in Den Bosch.

Een jaar na de heropening zijn er in totaal 385.000 mensen geweest. Veel bezoekers komen voor het eerst en een kwart komt uit de Randstad.

De musea zeggen donderdag dat ze zijn uitgegroeid tot de grootste culturele attractie van Zuid-Nederland. Het Noordbrabants Museum kreeg afgelopen jaar 238.000 bezoekers. Voor de grote verbouwing ontving het museum gemiddeld 109.000 bezoekers per jaar.

Het bezoekersaantal van het Stedelijk Museum verviervoudigde zelfs na de verhuizing naar de binnenstad.

Bron: Nu.nl 22 mei 2014

Bijlage F
Top 55 De Museumvereniging

Naam	Plaats	Schatting 2012	2011	2010	2009	2008
Van Gogh Museum	Amsterdam	1.475.800	1.595.000	1.432.500	1.450.000	1.470.000
Anne Frank Huis	Amsterdam	1.090.500	1.090.000	1.050.000	990.000	1.000.000
Rijksmuseum	Amsterdam	965.000	995.000	900.000	870.000	984.000
Hermitage Amsterdam	Amsterdam	569.000	335.000	650.000	630.000	103.853
NEMO	Amsterdam	520.000	503.500	504.000	401.067	404.910
Het Nederlands Openluchtmuseum	Arnhem	510.000	450.000	440.000	450.000	450.000
Haags Gemeentemuseum/GEM Fotomuseum	Den Haag	375.000	330.000	290.000	250.000	272.991
Scheepvaartmuseum Amsterdam	Amsterdam	430.325	150.000	Gesloten wegens verbouwing		
Nederlands Spoorwegmuseum	Utrecht	355.000	315.000	350.000	300.000	315.000
Kröller Müller Museum	Otterlo	307.000	298.000	280.000	258.000	255.000
Stedelijk Museum	Amsterdam	300.000	138.720	Gesloten wegens verbouwing		
Joods Cultureel Kwartier (3 musea)	Amsterdam	275.000	127.500	130.000	122.500	111.525
Naturalis	Leiden	251.500	273.000	270.000	266.000	245.275
Museum Boijmans Van Beuningen	Rotterdam	249.999	271.000	300.000	225.000	238.000
Beeld en Geluid	Hilversum	248.000	210.000	200.000	197.000	
Paleis Het Loo	Apeldoorn	243.500	322.600	320.900	360.000	316.010
Amsterdam Museum/Willem Holthuysen	Amsterdam	238.500	240.000	201.000	189.000	175.763
Zuiderzeemuseum	Enkhuizen	224.000	228.000	221.000	240.000	238.002
Kasteel de Haar	Haarzuilens	220.000	245.000	201.213	205.314	198.344
De Nieuwe Kerk	Amsterdam	195.000	185.000	108.000	136.000	184.064
Museum Het Rembrandthuis	Amsterdam	193.250	197.000	200.000	181.000	221.091
Museon	Den Haag	192.200	170.000	175.000	165.000	155.350
FOAM	Amsterdam	192.000	208.000	180.000	190.000	107.272
Singer Laren	Laren	190.500	155.000	152.750	141.250	117.500
Drents Museum	Assen	186.000	40.875	76.370	71.800	398.365
Groninger Museum	Groningen	175.500	212.000	88.000	227.700	257.416
Tropenmuseum	Amsterdam	174.000	182.000	197.000	175.000	180.000
Koninklijk Paleis op de Dam	Amsterdam	158.000	200.500	170.000	119.664	
Frans Halsmuseum/De Hallen	Haarlem	147.500	116.000	90.000	103.000	128.303
Oude Kerk	Amsterdam	145.750	157.000	133.250	147.000	118.000
Teylers Museum	Haarlem	145.000	124.000	109.500	115.000	89.000
Rijksmuseum van Oudheden	Leiden	143.000	150.500	130.000	135.000	120.000
Maritiem Museum Rotterdam	Rotterdam	138.000	130.000	132.000	131.000	140.595
Panorama Mesdag	Den Haag	137.325	119.850	129.500	122.800	120.900
Centraal Museum	Utrecht	135.000	147.000	135.000	142.000	95.387
Museum Volkenkunde	Leiden	133.000	102.000	100.000	94.000	76.500
De Pont	Tilburg	118.000	56.675	57.704	60.000	65.900
Muiderslot	Muiden	119.500	110.000	115.000	122.000	120.423
Nationaal Gevangenis­museum	Veenhuizen	115.200	111.500	106.100	103.000	84.000
Hortus Botanicus Leiden	Leiden	112.295	115.000	108.000	100.000	92.581
Slot Loevenstein	Poeder­oijen	110.500	66.825	69.520	70.100	70.825
Wereldmuseum	Rotterdam	102.900	100.000	75.000	Gesloten verbouwing	

Liberty Park	Overloon	100.000	108.000	111.000	109.000	95.000
Museum Het Valkhof	Nijmegen	98.500	90.525	82.500	108.250	110.000
Van Abbemuseum	Eindhoven	98.100	96.750	121.761	80.000	80.000
Discovery Center Continium	Kerkrade	97.700	92.250	92.500	70.000	86.000
EYE filmmuseum	Amsterdam	96.000				
Museum Catharijnenconvent	Utrecht	91.775	87.500	49.551	82.894	81.352
Nationaal Luchtvaartmuseum Aviodrome	Lelystad	88.750	200.500	200.500	190.000	198.500
Cobra Museum	Amstelveen	88.680	41.500	52.800	53.221	61.528
Museum Speelklok	Utrecht	88.000	111.000	110.000	98.000	95.000
Breda's Museum	Breda	85.000	82.500	92.000	85.000	83.578
Hunebedcentrum	Borger	83.000	80.000	91.900	57.939	67.703
Tassenmuseum Hendrikje	Amsterdam	82.760	67.099	58.345	55.438	45.573
Marinemuseum	Den Helder	81.600	76.975	36.500	37.650	39.750
Totaal		13.487.409	12.331.669	11.641.164	11.245.937	10.726.379